

ကရင်နီပြည်ကြားကာလ

ဖြေယာမှုဝါဒ

ကရင်နီပြည်အတိုင်ပင်ခံကောင်စီမှ ၂၀၂၅ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁) နေ့တွင်
အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းသည်။

မာတိကာ

နိဒါန်း.....	၄
အပိုင်း(၁) ရည်ရွယ်ချက်၊ အခြေခံမူ၊ လမ်းညွှန်မှု မူဘောင်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ	၆
အခန်း(၁) ရည်ရွယ်ချက်.....	၆
အခန်း(၂) အခြေခံမူ	၇
အခန်း(၃) လမ်းညွှန်မှု မူဘောင်	၇
အခန်း(၄) အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ.....	၈
အပိုင်း(၂) မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် အုပ်ချုပ်စီမံခြင်း.....	၁၀
အခန်း(၁) မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုသတ်မှတ်ခြင်း	၁၀
အခန်း(၂) မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်း	၁၁
အခန်း(၃) မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း	၁၂
အခန်း(၄) မြေခွန်သတ်မှတ်ခြင်း.....	၁၃
အခန်း(၅) မြေခွဲဝေခြင်း.....	၁၄
အခန်း(၆) မြေလက်ခံရရှိခြင်း	၁၅
အခန်း(၇) အမျိုးသမီးများ၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ	၁၅
အခန်း(၈) အများပြည်သူအကျိုးအလို့ငှာ မြေယာအသုံးပြုခြင်း	၁၆
အခန်း(၉) မြေအသုံးပြုခွင့်ရပ်သိမ်းခြင်း	၁၇
အခန်း(၁၀) မြေဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်းနှင့် မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း	၁၇
အခန်း(၁၁) လူဦးရေတိုးပွားခြင်း၊ သိပ်သည်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း.....	၁၈
အခန်း(၁၂) နစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးသတ်မှတ်ခြင်း	၁၉
အပိုင်း(၃) မြေအသုံးချမှု စီမံခန့်ခွဲခြင်း	၂၀
အခန်း(၁) မြေအမျိုးအစားနှင့် အတန်းအစားသတ်မှတ်ခြင်း	၂၀
အခန်း(၂) မြေအသုံးချခြင်း	၂၀
အခန်း(၃) မြေအသုံးချမှု ပြောင်းလဲခြင်း	၂၁
အခန်း(၄) မြေငှားရမ်းခြင်း	၂၂
အခန်း(၅) မြေအသုံးပြုမှု ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း	၂၃
အခန်း(၆) တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရား.....	၂၄
အခန်း(၇) စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆိုင်သောမြေကိုစီမံခြင်း	၂၄
အခန်း(၈) အကြီးစားစိုက်ပျိုးခြံနှင့် မွေးမြူရေးခြံများအသုံးပြုသော မြေကိုစီမံခြင်း	၂၅
အခန်း(၉) မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း.....	၂၆
အခန်း(၁၀) တစ်ခုထက်ပိုမို၍ အသုံးပြုနေသော မြေဧရိယာ	၂၇
အခန်း(၁၁) ရေဝေရေလဲဒေသ စီမံခန့်ခွဲခြင်း	၂၇
အခန်း(၁၂) အထွတ်အမြတ်ထားသောနေရာ ကာကွယ်ခြင်း	၂၈
အခန်း(၁၃) ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေနေရာများအတွက် ကာကွယ်ခြင်း.....	၂၉

အခန်း(၁၄) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း.....	၂၉
အပိုင်း(၄) မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်မြေအသုံးပြုမှု စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း	၃၀
အခန်း(၁) မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်း.....	၃၁
အခန်း(၂) မြို့ပြ နယ်နိမိတ်တိုးချဲ့ခြင်း.....	၃၁
အခန်း(၃) မြို့တွင်းနှင့် အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း	၃၂
အခန်း(၄) အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့် အခြားသောမြို့ပြမြေများကို အများအသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် အကာအကွယ်ပေးခြင်း	၃၂
အခန်း(၅) မြို့ပြစိုက်ပျိုးရေး.....	၃၃
အခန်း(၆) ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်	၃၄
အခန်း(၇) ကျေးရွာနယ်နိမိတ် တိုင်းတာသတ်မှတ်ခြင်း	၃၄
အခန်း(၈) ကျေးရွာမြေအသုံးချမှု အစီအစဉ်	၃၅
အပိုင်း(၅) မြေအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ယန္တရားတည်ထောင်ခြင်း.....	၃၆
အခန်း(၁) မြေစီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်အဆင့်ဆင့် သတ်မှတ်ခြင်း.....	၃၆
အခန်း(၂) မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ.....	၃၇
အခန်း(၃) မြေဆိုင်ရာတရားရေးစနစ် တည်ထောင်ခြင်း.....	၃၈
အခန်း(၄) မြေအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းခြင်း	၃၉
အခန်း(၅) ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု	၄၀
အပိုင်း(၆) သုတေသနပြုခြင်းနှင့် မြေပုံရေးဆွဲခြင်း	၄၁
အခန်း(၁) သုတေသနပြုခြင်း	၄၁
အခန်း(၂) မြေပုံရေးဆွဲခြင်း.....	၄၂
အခန်း(၃) မြေသတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲခြင်း	၄၃
အပိုင်း(၇) တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်း	၄၃
အခန်း(၁) ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း.....	၄၄
အခန်း(၂) ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်၊ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ	၄၅
အခန်း(၃) မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်	၄၆
အပိုင်း(၈) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များအပေါ် တုံ့ပြန်မှုများ.....	၄၇
အခန်း(၁) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု	၄၇
အခန်း(၂) သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များတုံ့ပြန်နိုင်ရန် စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း	၄၈
အခန်း(၃) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု	၄၉
အပိုင်း(၉) တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း၊ အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်း.....	၅၀
အခန်း(၁) သင်တန်းပေးခြင်း၊ စွမ်းရည်များမြှင့်တင်ခြင်း	၅၀
အခန်း(၂) အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်း	၅၁
အခန်း(၃) စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း	၅၁
အခန်း(၄) မူဝါဒအတည်ပြုခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်း	၅၂
အပိုင်း(၁၀) အထွေထွေ	၅၃

နိဒါန်း

ကရင်နီပြည်သည် သီးခြားလွတ်လပ်သောပြည်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်သာမက ရှေးပဝေသဏီကပင် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းဖြင့် ဂုဏ်သိက္ခာကြီးမားစွာတည်ရှိခဲ့သည်။ တိုင်းတစ်ပါးများအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ လူမျိုးခြားများအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း အုပ်ချုပ်သူလူတန်းစားအဆက်ဆက်တို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားများသည် ကရင်နီပြည်အပေါ်သို့ သက်ရောက်ခြင်းမရှိခဲ့ဘဲ ကရင်နီပြည်ရှိအကြီးအကဲများသည် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်များကို လွတ်လပ်စွာစီမံအုပ်ချုပ်၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများသည်လည်း မိမိတို့သက်ဆိုင်ရာလူမျိုးစု၊ မျိုးနွယ်စုများအလိုက် ၎င်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်များကို ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များအသုံးပြု၍ အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲလာခဲ့ကြသည်မှာ ယနေ့ထိတိုင်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးမရရှိမီအချိန်ထိ ကရင်နီပြည်သည် လွတ်လပ်သောပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေပြီး မြေနှင့်ပတ်သက်သောအုပ်ချုပ်စီမံခြင်းများကို လွတ်လပ်စွာစီမံခန့်ခွဲနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

သို့သော်လည်း မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်သူများအဆက်ဆက်တို့သည် ကရင်နီပြည်ရှိ မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့်နယ်နိမိတ်များကို နည်းပေါင်းစုံဖြင့်ထိန်းချုပ်ခြင်းများ၊ အတင်းအဓမ္မလုယူသိမ်းဆည်းခြင်းများကို လုပ်ဆောင်လာခဲ့ပါသည်။ ယခင်က ကရင်နီပြည်ရှိဌာနေတိုင်းရင်းသားများသည် မိမိတို့ပိုင်ဆိုင်သော၊ မိမိတို့နှင့်သက်ဆိုင်သောနယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို လွတ်လပ်စွာပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲခွင့်နှင့် ထိန်းချုပ်ခွင့်များရှိခဲ့သော်လည်း ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်သူများအဆက်ဆက်တို့၏ ဖိနှိပ်မှုယန္တရားများကြောင့် ၎င်းတို့၏မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့်နယ်နိမိတ်များ ဆုံးရှုံးခြင်းများနှင့် ကြုံတွေ့နေကြရပါသည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ ဘိုးဘွားစဉ်ဆက်အသုံးပြုလာခဲ့သော ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များသည်လည်း အသိအမှတ်ပြုမှုမခံရခြင်း၊ ၎င်းတို့ထိန်းသိမ်းစီမံခန့်ခွဲထားသော မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များသည်လည်း အတင်းအဓမ္မသိမ်းဆည်းမှုများခံနေရခြင်း၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝအသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးမည့် ဥပဒေနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများမရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုကိုထိခိုက်စေရုံမျှမက ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာဖြင့်ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်ရန် ခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကရင်နီပြည်ရှိ လူထုအခြေပြုအရပ်ဘက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့များသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ် မှစတင်၍ ကရင်နီပြည်ရှိ ကရင်နီအမျိုးသားများ၏ မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝခံစားရရှိနိုင်စေရန်အတွက် ရည်ရွယ်လျက် ကရင်နီပြည်ရှိဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုကို အခြေခံသော ကရင်နီမြေမူဝါဒရေးဆွဲခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြို့နယ်အသီးသီး၊ ကျေးရွာအုပ်စုအသီးသီးသို့သွားရောက်၍ ကရင်နီမြေမူဝါဒတစ်ရပ် ပေါ်ထွန်းလာစေရန်အတွက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း၊ သုတေသနပြုခြင်း၊ အကြံဉာဏ်များတောင်းခံခြင်းနှင့် ကရင်နီပြည်ရှိလူထုအခြေပြုအရပ်ဘက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့များနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကရင်နီပြည်အခြေစိုက် နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကရင်နီပြည်ရှိ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့်သော်လည်းကောင်း ချပြဆွေးနွေးခြင်း၊ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်း၊ အကြံဉာဏ်များ ရယူခြင်းများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ဤမူဝါဒရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို စတင်ခဲ့သည်။

ဤမူဝါဒသည် အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်မြေစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် လမ်းညွှန်မှုပေးနိုင်ရန်အတွက်သာမက လက်ရှိဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ဒေသခံပြည်သူများရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော မြေ၊ သားငါး၊ သစ်တော နှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးဆုံးရှုံးမှုများနှင့် မူလမြေအခွင့်အရေးများ ပြန်လည်ခံစားရရှိနိုင်စေရန်အတွက် လမ်းညွှန်မှုပြုနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤကရင်နီမြေမူဝါဒသည် ကရင်နီအမျိုးသားများနှင့် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ဒေသခံပြည်သူများ

၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများအပြည့်အဝရရှိနိုင်စေရန်၊ အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာလုံခြုံစိတ်ချရမှု တိုးမြှင့်လာစေရန်နှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေ၊ သားငါး၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝသယံဇာတ အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲမှုများ တိုးတက်လာ စေရန်အတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဤမူဝါဒသည် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများ၊ နိုင်ငံတကာရှိမြေဆိုင်ရာ အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ဆန္ဒသဘောအလျောက် ပြုလုပ်သောလမ်းညွှန်ချက်များတို့နှင့်အညီ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၊ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများနှင့် ထိခိုက်ရှလွယ်သောအုပ်စုများ၏ မြေ၊ သားငါး၊ သစ်တော၊ သဘာဝသယံဇာတနှင့် ရေလုပ်ငန်းဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ အကာအကွယ်ပေးထားသည့်အပြင် လူမှုရေးဆိုင်ရာတရားမျှတမှုဖြစ်ပေါ်လာ စေရန်အတွက် ပံ့ပိုးပေးထားပါသည်။ ထို့အပြင် လူမှုတရားမျှတမှု၊ လူ့အခွင့်အရေး အပြည့်အဝခံစားရရှိမှု၊ လူမှုစီးပွား တည်ငြိမ်မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ဂေဟစနစ်များထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းတည်ငြိမ်သော အနာဂတ်လူမှုဝန်းကျင် တည်ရှိနိုင်ရေးတို့အတွက် ရေရှည်တည်တံ့သော မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုစနစ်ကောင်းများ ပေါ်ထွန်းလာနိုင်စေရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။

ဤမူဝါဒ နောက်ဆုံးအချောသပ်ခြင်းနှင့် ကရင်နီပြည်၏ဘုံမြေမူဝါဒအဖြစ် အတည်ပြုဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ၂၀၁၈ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၄) ရက်မှ (၅) ရက်နေ့အထိ ကရင်နီပြည်၊ ဒီးမော့ဆိုမြို့တွင် (၂) ရက်တာ ပြုလုပ်ကျင်းပခဲ့ သည့် ကရင်နီမြေအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ (Karen Land Seminar) ၌ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြို့နယ်အသီးသီးမှ တောင်သူလယ်သမားများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များ၊ လူထုအခြေပြုအရပ်ဘက် လူမှုအသင်းအဖွဲ့များမှကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဒေသခံနိုင်ငံရေးပါတီမှကိုယ်စားလှယ်များ၊ တသီးပုဂ္ဂလနှင့်ပြင်ပမှ လေ့လာသူများ စုစုပေါင်း (၁၇၅) ဦး ပါဝင်တက်ရောက်ဆွေးနွေးပြီး အတည်ပြုခြင်းပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ဤကရင်နီပြည်မြေယာမူဝါဒကို ကရင်နီပြည်အတိုင်ပင်ခံကောင်စီနှင့် မြေယာမူဝါဒမူကြမ်းရေးဆွဲရေး အလုပ် အဖွဲ့တို့မှ လက်ရှိအခြေအနေနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် ပြန်လည်သုံးသပ်ပြင်ဆင်ခြင်းများကိုပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ကရင်နီပြည် အတိုင်ပင်ခံကောင်စီမှ ၂၀၂၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁) ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ကရင်နီပြည် အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ၏ (၇) ကြိမ်မြောက် ပုံမှန်အစည်းအဝေးတွင် အတည်ပြုခဲ့သည်။

အပိုင်း(၁)

ရည်ရွယ်ချက်၊ အခြေခံမူ၊ လမ်းညွှန်မှု မူဘောင်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

အခန်း(၁)

ရည်ရွယ်ချက်

၁.၁.၁။ ကရင်နီပြည်ရှိ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်ကိုအမှီပြု၍ အသက်ရှင်ရပ်တည်အသုံးပြုနေသော ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ဒေသခံတောင်သူလယ်သမားများ၊ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူလယ်သမားများ၊ ရေလုပ်ငန်းဖြင့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုသောသူများ၊ သစ်တောကိုမှီခိုနေထိုင်အသုံးပြုသောသူများနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများအားလုံး ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ကျယ်ပြန့်သည့် လူထုဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပွဲများကျင်းပ၍ ၎င်းတို့၏ မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများကို အမှန်တကယ်လုံလောက်သော အကာအကွယ်ပေးနိုင်မည့် လူထုလူတန်းစားများအားလုံးပါဝင်၍ စစ်မှန်သည့်သဘောထားများကို ကိုယ်စားပြုထင်ဟပ်မှုရှိသည့် ကရင်နီမြေမူဝါဒတစ်ရပ်ရေးဆွဲပြင်ဆင်နိုင်ရန်။

၁.၁.၂။ ကရင်နီပြည်သူလူထုတိုင်းသည် လူ့ဇာတိသိက္ခာရှိစွာဖြင့် ရှင်သန်နေထိုင်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုနိုင်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိသည့် မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို လူမှုတရားမျှတမှုရှိစွာ အလုံအလောက် ရယူပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရရှိစေရန်။

၁.၁.၃။ အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ထောင်ရာတွင် ဒီမိုကရေစီစံချိန်စံနှုန်းများဖြင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ လူမှုတရားမျှတမှုနှင့် လူ့ဇာတိသိက္ခာလေးစားလိုက်နာမှုရှိသော မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် အလေ့အကျင့်ကောင်းများထွန်းကားလာစေရန်။

၁.၁.၄။ ရေရှည်တည်တံ့သောမြေစီမံခန့်ခွဲမှုဖြင့် အနာဂတ်ကရင်နီမျိုးဆက်များ၏ မြေအခွင့်အရေးများ ယုတ်လျော့ပျက်စီးစေခြင်းမရှိစေရေးအတွက် ကရင်နီပြည်သူလူထုများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲခွင့်များကို ကရင်နီလူထုများ၏သဘောဆန္ဒနှင့်အညီ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုနိုင်ရန်အတွက် ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းအာမခံပေးထားရန်။

၁.၁.၅။ ကရင်နီပြည်သူလူထုများ၏ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြု၊ အကာအကွယ်ပေးနိုင်မည့် မြေမူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အသစ်ရေးဆွဲခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို ကြီးကြပ်ထိန်းကျောင်းပေးနိုင်သည့် ကရင်နီမြေမူဝါဒတစ်ရပ် ပေါ်ထွန်းလာစေရန်။

၁.၁.၆။ ကရင်နီပြည်၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ လုံခြုံမှုနှင့်အစားအစာအုပ်ချုပ်စီမံမှု၊ လူမှုစီးပွား တည်ငြိမ်မှုနှင့် မြေအခွင့်အရေးများလုံခြုံမှုတို့အတွက် ကရင်နီပြည်ရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေစီမံမှုအလေ့အထကောင်းများကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် မြေအခွင့်အရေးဆုံးရှုံးသူများအတွက် လူ့ဇာတိသိက္ခာနှင့်အညီ မူလမြေအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝ ပြန်လည်ရရှိခံစားနိုင်ရေးတို့အတွက်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသ၏စံသတ်မှတ်ချက်များအပြင် နိုင်ငံတကာရှိအကောင်းဆုံး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်။

၁.၁.၇။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုရရှိစေရေး၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုနှင့်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် သက်ရောက်မှုများအတွက်တုံ့ပြန် စီမံဆောင်ရွက်နိုင်မည့် မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုစနစ်ကောင်းများပေါ်ထွန်းလာစေရန်။

အခန်း(၂)

အခြေခံမူ

၁.၂.၁။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ကရင်နီပြည်သူပြည်သားများအားလုံးသည် မြေ၊ သစ်တော၊ ရေ၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို လွတ်လပ်သောစီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် အသုံးပြုခွင့်များကိုအသိအမှတ်ပြုရန်၊

၁.၂.၂။ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် မြေအခွင့်အရေးဆုံးရှုံးသွားသော နေရပ်စွန့်ခွာရသူများ၏ မူလမြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေး ပြန်လည်ရရှိပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိရန်နှင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများအတွက် နိုင်ငံတကာရှိအကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရန်၊

၁.၂.၃။ မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် အငြင်းပွားမှုများအတွက် လွတ်လပ်သောတရားရေးစီရင်ရေးစနစ်တစ်ရပ်ကို တည်ထောင်၍ တရားမျှတသောဥပဒေ၏အကာအကွယ်ကိုလက်လှမ်းမီနိုင်ရန်၊

၁.၂.၄။ အမျိုးသမီးများ၊ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများ၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝလက်လှမ်းမီခံစား ရရှိနိုင်ရန်၊

၁.၂.၅။ မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် သဘောတူညီမှုများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် ပတ်သက်သော စာချုပ်များပြုလုပ်ရာတွင် ကရင်နီမြေမူဝါဒနှင့်အညီ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံလုပ်ဆောင်ရန်။

၁.၂.၆။ လူ့အခွင့်အရေးရရှိခံစားမှု၊ လူမှုတရားမျှတမှုရရှိမှု၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကင်းလွတ်မှု၊ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာ အပြည့်ဖြင့် မြေလက်ခံရရှိမှု၊ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့်သာတူညီမျှမှု၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုနှင့်ပူးပေါင်းပါဝင်မှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ စဉ်ဆက်မပြတ်တိုးတက်မှု၊ ကျားမရေးရာ သာတူညီမျှမှု၊ အစားအစာအုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်စဉ်ဆက်မပြတ် တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုတို့ကို အားကောင်းစေမည့် ဖက်ဒရယ်အနှစ်သာရပြည့်ဝသော ကရင်နီမြေမူဝါဒဖြစ်လာစေရန်။

အခန်း(၃)

လမ်းညွှန်မူမူဘောင်

၁.၃.၁။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ပြည်သူလူထုများ၏ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကရင်နီမြေမူဝါဒနှင့်အညီ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁.၃.၂။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲခြင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာရှိမှု၊ လူမှုတရားမျှတမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ တန်းတူနှင့်သာတူညီမျှမှု၊ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှု၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုတို့အတွက် နိုင်ငံတကာရှိလူ့အခွင့်အရေးစံချိန်စံညွှန်းနှင့် မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုအခြေခံ၍ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁.၃.၃။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကို ဥပဒေဖြင့်တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းများ၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁.၃.၄။ ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲခြင်းများကို ဗဟိုထိန်းချုပ်မှု နှင့် ချုပ်ကိုင်လွှမ်းမိုးမှုမရှိသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်မှုနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁.၃.၅။ အမျိုးသမီးများ၊ ထိရလွယ်သောအုပ်စုများသည် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ ရေ၊ သစ်တောနှင့်သဘာဝအရင်း အမြစ်များစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များကို အခြားသော သူများကဲ့သို့ တန်းတူအခွင့်အရေးခံစားခွင့်ရှိရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း (၄)

အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

၁။ **မြေ** ဆိုသည်မှာ မြေသီးသန့်တစ်ခုတည်းကိုသာမဟုတ်ဘဲ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာသဘာဝ သယံဇာတအရင်းအမြစ်များ၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ ဆက်နွှယ်သောအရာများကို ဆိုလိုသည်။

၂။ **မြေအခွင့်အရေး** ဆိုသည်မှာ မြေကိုအသုံးချခွင့်တစ်ခုတည်းသာမကဘဲ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော အရင်းအမြစ် များကို အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ၊ ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝခံစားရရှိနိုင်ခွင့်ကို ဆိုလိုသည်။

၃။ **ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှု** ဆိုသည်မှာ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်နားလည်သော တတ်သိ ပညာနှင့် ၎င်းကိုက်ညီသည့်နည်းစနစ်များဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ မိမိတို့၏ မြေ၊ သဘာဝအရင်း အမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်များ ကို လွတ်လပ်မှု၊ နားလည်မှု၊ အပြန်အလှန်အသိအမှတ်ပြုလေးစားမှုနှင့် လူမှုတရားမျှတမှုများကိုအခြေခံ၍ စီမံခန့်ခွဲ သောစနစ်ကိုဆိုလိုသည်။

၄။ **ကရင်နီပြည်မြေဗဟိုကော်မတီ** ဆိုသည်မှာ ကရင်နီပြည်မြေမူဝါဒအဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းကို ဆိုလို သည်။

၅။ **မြေယာရေးရာဌာန** ဆိုသည်မှာ ကရင်နီမြေဥပဒေအရ ကရင်နီပြည်ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီမှ ဖွဲ့စည်း ထားသော မြေယာဌာနကိုဆိုလိုသည်။

၆။ **ရိုးရာဓလေ့မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုအဖွဲ့** ဆိုသည်မှာ ကရင်နီမြေမူဝါဒအရ မြေယာရေးရာဌာနလက်အောက်ရှိ ရိုးရာဓလေ့ ဆိုင်ရာမြေများနှင့်ပတ်သက်သော အုပ်ချုပ်စီမံမှုကိုပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းထားသောအဖွဲ့ကိုဆိုလိုသည်။

၇။ **မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုအဖွဲ့** ဆိုသည်မှာ ကရင်နီမြေမူဝါဒအရ မြေယာရေးရာဌာနလက်အောက်ရှိ မြေနှင့်သက်ဆိုင်သော စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းထားသောအဖွဲ့အစည်းကို ဆိုလိုသည်။

၈။ **လွတ်လပ်သောမြေတရားစီရင်ရေးစနစ်** ဆိုသည်မှာ ကရင်နီမြေမူဝါဒအရ မြေနှင့်ပတ်သက်သောအခွင့်အရေး ရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် တရားဥပဒေကြောင်းအရအကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသော တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ဆိုလိုသည်။

၉။ **အခြေခံမြေအခွင့်အရေး** ဆိုသည်မှာ မြေပိုင်ဆိုင်သူသာမက မြေကိုမပိုင်သော်လည်း မြေကိုအမှီသဟဲပြုပြီး ရှင်သန် နေထိုင်လုပ်ကိုင်နေရသူများ၏ အခွင့်အရေးကို ဆိုလိုသည်။

၁၀။ **ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေ** ဆိုသည်မှာ အမှိုက်ပုံ၊ စက်ရုံအလုပ်ရုံများ အမှိုက်စွန့်ပစ်မှု၊ စစ်ပွဲ၊ မိုင်းအန္တရာယ်၊ သတ္တုလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် အန္တရာယ်ရှိသောနေရာများကို ဆိုလိုသည်။

၁၁။ **ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စု** ဆိုသည်မှာ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ကျင့်ထုံးများကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရုပ်ပိုင်းနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖြစ်တည်မှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကျား/မ ဖြစ်တည်မှုကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အဟန့်အတားများကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးယုံကြည်ချက်ကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ အခြားသောသူများကဲ့သို့ လူ့အခွင့်အရေး၊ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးနှင့် မြေအခွင့်အရေးလက်လှမ်းမီခံစားနိုင်ခွင့်နှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်များ ကန့်သတ်ချက်လုပ်ထားခြင်းခံနေရသောသူများ သို့မဟုတ် အုပ်စုများကို ဆိုလိုသည်။

၁၂။ **မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်** ဆိုသည်မှာ မြေကိုအသုံးပြုလုပ်ကိုင်နေသော ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားတစ်ဦးဦးသည် မြေကိုတိုးချဲ့လုပ်ကိုင်သည့်အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သည့်အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း မည်သူမျှလုပ်ကိုင်စားသောက်ခြင်းမရှိသေးဘဲ အငြင်းပွားဖွယ်ရာကင်းသည့်မြေနေရာတွင် လုပ်ကိုင်နေခြင်း၊ ပြည်တွင်း စစ်ကြောင့်နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်နေရသောဒုက္ခသည်များ (Refugees) မှဖြစ်စေ၊ ပြည်တွင်းတိမ်းရှောင်ဒုက္ခသည် (Internally Displaced Persons-IPDs)များမှ ဖြစ်စေ၊ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် အခြားဒေသမှရွှေ့ပြောင်းလာသူများဖြစ်စေ အငြင်းပွားမှုကင်းကြောင်း ထင်မြင်ရသည့်မြေနေရာသစ်တွင် လုပ်ကိုင်စားသောက်နေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

၁၃။ **တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသောစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ** ဆိုသည်မှာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာလမ်းညွှန်အခြေခံမူများ (UN Guideline principles on business and human rights) ကို အခြေခံ၍အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဆိုလိုသည်။

၁၄။ **နိုင်ငံတကာရှိအကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ** ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေး ယန္တရားများဖြစ်သော လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း၏ ဌာနေမျိုးနွယ်စုဆိုင်ရာသဘောတူညီချက် အမှတ် ၁၆၉ (ILO-C.169)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၊ ဇီဝမျိုးကွဲဆိုင်ရာညီလာခံ၊ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး အဖွဲ့၏အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာလုံခြုံစိတ်ချရေးဆိုင်ရာ မြေယာ၊ သားငါးနှင့်သစ်တောများလုပ်ပိုင်ခွင့်အားစီရင်အုပ်ချုပ်ခြင်းလမ်းညွှန်ချက်များ (FAO's VGGT Guidelines) စသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ နိုင်ငံတကာရှိအကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဟုဆိုရာတွင်

1. UN Basic Principle and Guidelines on Development-Based Evictions and Displacement
ဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်မှုကြောင့်နှင့်ထုတ်မှုများနှင့် ပြောင်းရွှေ့မှုအတွက်ကုလသမဂ္ဂ၏အခြေခံမူများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များ
2. FAO's The Voluntary Guidelines on Land Governance of Tenure
ကုလသမဂ္ဂစားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့အစည်း၏ မြေယာစီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များ
3. The UN Basic Principles on Remedy and Reparation
ကုစားမှုနှင့်ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပေးမှုဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ၏အခြေခံမူများ
4. The UN Guiding Principles on Business and Human Rights

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့်လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ၏လမ်းညွှန်စည်းမျဉ်းများ

5. Indigenous and Tribes Peoples Convention (ILO-C.169)

ဌာနမျိုးနွယ်စုဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်အမှတ် (၁၆၉)

6. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)

စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူညီမှုစာချုပ်

7. Humanitarian Principles

လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုပဋိညာဉ်ပါအခြေခံမူ

8. Asean Human Rights Charter

အာဆီယံလူ့အခွင့်အရေးပဋိညာဉ်စာချုပ်

အပိုင်း(၂)

မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် အုပ်ချုပ်စီမံခြင်း

အခြေခံသဘောတရား

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ မြေအုပ်ချုပ်စီမံခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းမျှတသော တာဝန်ယူတာဝန်ခံသော ယန္တရားမရှိသေးသောကြောင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ရှင်းလင်းတိကျသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းယန္တရားများကို ဤမူဝါဒတွင်တည်ဆောက်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်။ မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မြေအုပ်ချုပ်စီမံခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အချက်(၂)ချက်ဖြင့် အခြေခံသတ်မှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

၁။ ရိုးရာဓလေ့အရ အုပ်ချုပ်စီမံခြင်း

၂။ ကရင်နီပြည်ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီမှ အုပ်ချုပ်စီမံခြင်း

အခန်း(၁)

မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုသတ်မှတ်ခြင်း

အခြေခံမူ

မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လက်ရှိအခြေအနေတွင် ပြည်သူလူထုများ၊ ဌာနတိုင်းရင်းသားများ မြေကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိသေးဘဲ အားလုံးသောမြေများသည် နိုင်ငံတော်မှပိုင်ဆိုင်ထိန်းချုပ်ထားနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော်လည်း အခွင့်ထူးခံလူတန်းစားများသည် မြေကိုအကန့်အသတ်မရှိပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အလွဲသုံးစားမှုများပြုလုပ်နေခြင်းကြောင့် နိုင်ငံတော်နှင့်သက်ဆိုင်ရာဒေသမှ ပြည်သူလူထုများ၏ လူမှုစီးပွား၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များကိုစွာထိခိုက်နစ်နာစေပါသည်။ ထို့အပြင် သက်ဆိုင်ရာဒေသမှ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ ခေတ်အစဉ်အဆက်ထိန်းသိမ်းလာခဲ့သောငှားတို့၏မြေများကိုလည်း လုယူပိုင်ဆိုင်ခြင်းများဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့်မြေပိုင်ဆိုင်မှုသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁.၁။ မြေအနိမ့်ဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးပိုင်ဆိုင်မှုကိုသတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် မြေပိုင်ဆိုင်မှုမှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ မှတ်တမ်းများထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်းနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ ဒေသခံဌာနေပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်သော ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကြိုတင်တည်ထောင်သတ်မှတ်၍ အပြုသဘောဆောင်သော ချဉ်းကပ်မှုပုံစံများဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁.၂။ ဤမူဝါဒအရ မြေအနိမ့်ဆုံး၊ မြေအမြင့်ဆုံးပိုင်ဆိုင်မှုများသတ်မှတ်ရာတွင် ဤမူဝါဒနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသည့် ယခင်ရှိနှင့်ပြီးသားဖြစ်သော မြေပိုင်ဆိုင်မှုများကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်စိစစ်ခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပယ်ဖျက်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရမည်။

၂.၁.၃။ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသောမြေပိုင်ရှင်များအား မြေများပြင်ပသို့ရောင်းချခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့် ဂေဟစနစ် ကို ထိခိုက်မှုမရှိစေရေး၊ အခွင့်အာဏာအလွဲသုံးခြင်းများ မရှိစေရေးအတွက် စည်းကြပ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁.၄။ မြေပိုင်ဆိုင်မှုသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများနစ်နာမှုမရှိစေရေးနှင့် ၎င်းတို့အမှန်တကယ် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသော မြေအခွင့်အရေးများနစ်နာမှုမရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁.၅။ မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထိုမြေများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့်အရေးယူခြင်းများကို လုပ်ဆောင် နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် လွတ်လပ်သောစီမံခန့်ခွဲမှုပြုခြင်း၊ တာဝန်ခွဲဝေခြင်း၊ လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁.၆။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ရန်၊ ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများ ပိုင်ဆိုင်မှုကိုသတ်မှတ်ရန်နှင့် နိုင်ငံခြားသားများမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိရန် သတ်မှတ်ရမည်။

အခန်း(၂) မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်း

အခြေခံမူ

မြေသည်အကန့်အသတ်ဖြင့်သာရှိသောအရင်းအမြစ်ဖြစ်သောကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သော သင့်တင့် လျောက်ပတ်သည့်စီမံခန့်ခွဲမှုရှိစေရန်အတွက် မြေနှင့်ပတ်သက်သောကောင်းမွန်သည့် မြေယာစီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ထိန်းသိမ်းထားရန်လိုအပ်သည်။ အနာဂတ်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုနိုင်ရန်အတွက် မြေမည်မျှရှိပြီး မည်သူကမည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပိုင်ဆိုင်လုပ်ကိုင်နေသည်ကို သိရှိရန်လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်း လုပ်ငန်းများကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ဆောင်နိုင်မှုမရှိခြင်း၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားရိုးရာဓလေ့ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုကို အသိအမှတ်ပြုမှတ်တမ်းတင်နိုင်မှုမရှိခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်နည်းစနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာအားနည်းခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အားနည်းခြင်းများကြောင့် ထိရောက်သောမြေစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါ သည်။ ထို့ကြောင့် ထိရောက်သင့်လျော်သော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၂.၁။ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် မြေနှင့်ပတ်သက်သည့်တိကျခိုင်လုံသော မြေပမာဏ အကျယ်အဝန်း၊ မြေအမျိုးအစားနှင့်အတန်းအစား၊ မြေအသုံးပြုမှု၊ မြေပိုင်ဆိုင်မှု အမျိုးအစားနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များ၊ မြေပုံများနှင့်အခြားသော မှတ်တမ်းများကိုရရှိနိုင်ရန်နှင့် ရိုးရာဓလေ့အရ မြေပိုင်ဆိုင်မှုများကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၂.၂။ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကရင်နီမြေအုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲမှုဌာနအောက်တွင် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသအလိုက် လွတ်လပ်သော မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၂.၃။ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များသည် သက်ဆိုင်ရာဒေသများအလိုက် ပြည်သူလူထုများ လက်လှမ်းမီနိုင်သော၊ ရှင်းလင်းလွယ်ကူသော၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော တိကျသည့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ဖြစ်ရမည်။

၂.၂.၄။ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းများနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကိုအများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိပြီး လက်လှမ်းမီသုံးစွဲနိုင်ရမည်ဖြစ်ပြီး မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ခေတ်နှင့်အညီ ပိုမိုကောင်းမွန်တိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ စနစ်တကျထိန်းသိမ်းခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၂.၅။ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်းအတွက်လိုအပ်သည့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း၊ စွမ်းရည်ရှိသည့်လုံလောက်သော ဝန်ထမ်းခန့်အပ်ခြင်း၊ မှတ်ပုံတင်ကြေးသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဘာသာစကားများအခက်အခဲမရှိစေရန် နှင့် နည်းပညာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာပံ့ပိုးခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရမည်။

အခန်း(၃)

မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း

အခြေခံမူ

မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းများပြုလုပ်ရာတွင် မြေကိုရောင်းကုန်အဖြစ် သတ်မှတ်စဉ်းစားခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာ၊ ရိုးရာဓလေ့ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် သဘာဝဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စသောအခြားဆက်စပ်လျက်ရှိသော အရင်းအမြစ်များ၏တန်ဖိုးကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းတွင် သင့်လျော်မျှတရန်နှင့် ရှေ့နောက်ညီညွတ်သောတန်ဖိုးများ သတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် ခေတ်မီသင့်လျော်သည့်နည်းစနစ်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သေချာစွာချမှတ်၍ လူမှုစီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့သောရည်မှန်းချက်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအတွက် အထောက်အကူပြုသင့်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၃.၁။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းတွင် မြေအပြင်၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ၊ လူမှုစီးပွား၊ နိုင်ငံရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့အပေါ် အခြေခံ၍သတ်မှတ်ရမည်။

၃.၃.၂။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး စီမံခန့်ခွဲခွင့်အာဏာကို သတ်မှတ်ရန်နှင့် ထိုစီမံခန့်ခွဲမှုကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်ကဏ္ဍစုံမှ ကျွမ်းကျင်သောသူများပါဝင်သည့် ကော်မတီတစ်ရပ်အား ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးရမည်။

၂.၃.၃။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် တိကျရှင်းလင်းသော၊ ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော၊ အများပြည်သူများကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်ခွင့်ရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ နည်းစနစ်များကို တည်ထောင်ထားရှိလုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၃.၄။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသားအဆင့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ သတ်မှတ်၍ အကတိလိုက်စားမှုမရှိစေရေး လုပ်ဆောင်ရမည်။

အခန်း(၄) မြေခွန်သတ်မှတ်ခြင်း

အခြေခံမူ

မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အသားတင်ဝင်ငွေရရှိရန်နှင့် လူမှုဝန်ဆောင်မှုများ၊ သဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းခြင်းများနှင့် ဒေသစီးပွားဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် မြေခွန်သတ်မှတ်၍ ကောက်ခံခြင်းများကို ပြုလုပ်ရမည်။ မြေကိုအခြေပြု၍လုပ်ကိုင်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လုပ်ငန်းများနှင့် ၎င်းတို့လုပ်ကိုင်သော လုပ်ငန်းအမျိုးအစားအပေါ်တွင်သော်လည်းကောင်း၊ အကြီးစားနှင့် အလတ်စား စိုက်ပျိုးရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ တနိုင်ငံပိုင်စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ဆောင်နေသော ကျေးလက်နေတောင်သူများအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့လုပ်ကိုင်သောလုပ်ငန်းနှင့်စိုက်ပျိုးသော သီးနှံထုတ်ကုန်များအပေါ် အခြေခံခြင်းနှင့် မြေဧရိယာအကျယ်အဝန်းအပေါ်မူတည်ပြီး သင့်တင့်မျှတသော အခွန်ကောက်ခံရန်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှုရှိသော အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒများ ထားရှိရမည်။ ထို့ပြင် ရေရှည်တည်တံ့သော မြေအသုံးပြုမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းနိုင်သော နည်းစနစ်များ၊ မြေရောင်းဝယ်ရေးဈေးကွက်များ ထိန်းချုပ်နိုင်သောစနစ်များထားရှိရမည်။ မြေခွန်ကောက်ခံခြင်းသည် ဒေသန္တရအစိုးရအတွက် အရေးပါသောဝင်ငွေဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေခွန်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒရေးဆွဲရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၄.၁။ မြေခွန်ကောက်ခံမည့်ဌာနဆိုင်ရာမှ ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး တရားမျှတသောအခွန်စနစ် ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး လူထုများနားလည်လွယ်နိုင်သည့်ပုံစံများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်သွားရမည်။

၂.၄.၂။ မြေခွန်သတ်မှတ်ကောက်ခံရာတွင် တနိုင်ငံပိုင်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်စားသောက်သော တောင်သူများအတွက်အခွန်နှုန်းထားနှင့် စီးပွားဖြစ်စိုက်ပျိုးသောသူများအတွက် အခွန်နှုန်းထားဟူ၍ အခွန်နှုန်းထားအမျိုးအစားများကို သတ်မှတ်ထားရမည်။

၂.၄.၃။ မြေခွန်သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပုံစံနည်းစနစ်သည် လွယ်ကူရိုးရှင်းရမည်ဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျှော့ချခြင်း၊ လူမှုရေးနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် မြေဈေးကစားခြင်း၊ မြေလက်ဝါးကြီးအုပ်ခြင်းမှကာကွယ်ပေးထားရမည်ဖြစ်သည်။

အခန်း(၅) မြေခွဲဝေခြင်း

အခြေခံမူ

မြေယာခွဲဝေခြင်းဖြစ်စဉ်နှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် မြေယာပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းများ အမြန်ဆုံးပြန်လည် ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် အရေးပါသောဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ မြေယာပြန်လည် ခွဲဝေပေးခြင်းများပြုလုပ်ရာတွင် ရှင်းလင်းသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ဒေသ၏ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအပါအဝင် မြေယာခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မြေယာခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် အမြင့်ဆုံးမြေခွဲဝေခြင်းနှင့် သာတူညီမျှသောအခွင့်အရေးများ ရရှိဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သတ်မှတ်ထားရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေယာခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက် များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၅.၁။ မြေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရှင်းလင်းတိကျသော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အများပြည်သူပါဝင်နိုင်သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သတ်မှတ် ရမည်။

၂.၅.၂။ စီမံကိန်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှဖြစ်စေ၊ ယခင်အစိုးရအဆက်ဆက်မှဖြစ်စေ မတရား သိမ်းယူထားသောမြေများရှိခွဲသည့်အတွက် မူလပိုင်ဆိုင်ထားသည့် မြေအကျယ်အဝန်းအတိုင်း ပြည်သူလူထုထံ ပြန်လည်ပေးအပ်နိုင်ရန်နှင့် မြေမပိုင်ဆိုင်သော ကျေးလက်နေလူထုများ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးစွာလုပ်ကိုင် စားသောက်သော လူထုများ၊ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများအတွက် မြေပြန်လည်ခွဲဝေပေးခြင်းတွင် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံတကာစံချိန် စံညွှန်းနှင့်အညီ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးခွဲခြားမှုမရှိစေဘဲ လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

၂.၅.၃။ မြေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံရှိအမျိုးသားစံသတ်မှတ်ချက်နှင့် ဥပဒေများအပြင် နိုင်ငံတကာရှိ စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ စာချုပ်စာတမ်းများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ဆန္ဒအလျောက် တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်သော လမ်းညွှန်ချက်များကိုအခြေခံ၍ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၅.၄။ မြေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဆောင်ရွက်ရာတွင် ခေတ်မီနည်းစနစ်များကို အသုံးပြု၍ မြေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အများပြည်သူများအကြား သတင်း အချက်အလက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရောက်ရှိအောင်လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း တို့ကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၅.၅။ မြေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဂတိလိုက်စားမှု မဖြစ်ပေါ်စေ ရေးအတွက် နယ်ပယ်စုံမှပူးပေါင်းပါဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၅.၆။ မြေခွဲဝေခြင်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူနေမှုဘဝတိုးတက် ကောင်းမွန်လာစေရေး၊ မူလမြေပိုင်ရှင်များဦးစားပေးလက်ခံရရှိစေရေးနှင့် လူမှုစီးပွားရေရှည်တည်ငြိမ်ရေးကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၆) မြေလက်ခံရရှိခြင်း

အခြေခံမူ

ဒေသ၏လူမှုစီးပွားနှင့်စားဝတ်နေရေးဖူလုံမှုရှိစေရန်အတွက် မြေလက်ခံရရှိခြင်းကို လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြေကိုလက်ခံရရှိခြင်းဖြစ်စဉ်သည် တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေလက်ခံရရှိခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၆.၁။ ကရင်နီပြည်သူပြည်သားအားလုံးနှင့် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားမဟုတ်သူများသည် ကရင်နီမြေဥပဒေနှင့်အညီ မြေကို တန်းတူညီမျှစွာနှင့် သာတူညီမျှစွာ လက်ခံခွင့်ရှိရမည်။

၂.၆.၂။ မြေလက်ခံရရှိမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှုဖြစ်လာပါက ဌာနေတိုင်းရင်းသားနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားပါဝင်သောအဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားပါဝင်သောအဖွဲ့အစည်းကို ဦးစားပေးရမည်။

၂.၆.၃။ ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားမဟုတ်သူနှင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် ဤမြေမူဝါဒနှင့်မြေဥပဒေအရသာ မြေကို လက်ခံခွင့်ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး မြေပိုင်ဆိုင်ခြင်း၊ မြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုရောင်းချခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်းများ မပြုလုပ်နိုင်ရန် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၆.၄။ သုတေသနပြုခြင်း၊ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့် မြေမှတ်တမ်းတင်ခြင်းများကိုပြီးပြည့်စုံအောင် အတည်ပြုလုပ်ဆောင်ပြီးမှသာ မြေလက်ခံရရှိနိုင်ရန်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၇) အမျိုးသမီးများ၏ မြေပိုင်ရာအခွင့်အရေးများ

အခြေခံမူ

အမျိုးသမီးများသည် မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းများအရ သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေအရသော်လည်းကောင်း ကန့်သတ်ထားမှုရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ မြေကိုတိုက်ရိုက်အသုံးချသူများတွင် အမျိုးသမီးများသည် အများဆုံးဖြစ်သော်လည်း မြေနှင့်ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့်နှင့်ပတ်သက်သောအခွင့်အရေးများနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်းကောင်း အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးနေရဆဲဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၇.၁။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ကျင့်ထုံးနှင့် အဆင့်အတန်းစသော ကွဲပြားခြားနားမှုကိုအခြေမခံဘဲ အမျိုးသမီးများမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေများဖြင့် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်ရမည်။

၂.၇.၂။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်သည့်အဆင့်တိုင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာအမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်များ အချိုးကျပါဝင်ခွင့်၊ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် ကိုယ်စားပြုခွင့်ရှိရမည်။

၂.၇.၃။ အမျိုးသမီးများ၏ မြေနှင့်ပတ်သက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာကူညီပံ့ပိုးခြင်းများ ပြုလုပ်ရမည်။

အခန်း(၈)

အများပြည်သူအကျိုးအလို့ငှာ မြေယာအသုံးပြုခြင်း

အခြေခံမူ

ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် အများပြည်သူအကျိုး အမှန်တကယ်ဖြစ်ထွန်းစေမည့်ကိစ္စရပ်များအတွက် မြေကို အသုံးပြုရန်လိုအပ်လာပါက အသုံးပြုရန်လိုအပ်သောမြေနှင့်ပတ်သက်ပြီး မြေယာအသုံးပြုခြင်းများတွင် ရှင်းလင်း တိကျသောအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှု၊ မူဝါဒနှင့် ပွင့်လင်းစွာလိုက်နာဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်းများကြောင့် ထိခိုက်မှုများ၊ နစ်နာမှုများကို များစွာဖြစ်စေပါသည်။ ထိုသို့သောနစ်နာမှုများအတွက်လည်း အယူခံဝင်ခွင့်၊ ပြန်လည်ကုစားခြင်း၊ ပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း စသောရှင်းလင်းသည့် ယန္တရားများမရှိခြင်းသည်လည်း နစ်နာသူများ၏ လူနေမှုဘဝကို ပျက်စီးစေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်မဆို အများပြည်သူအကျိုးအလို့ငှာ မြေယာအသုံးပြုရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အခြေခံ၍ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၈.၁။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် အများပြည်သူအကျိုးစီးပွားဟူသောစကားလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်အတိုင်းအတာ ပမာဏကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားရန်နှင့် အများပြည်သူအကျိုးအလို့ငှာအသုံးပြုရာတွင် အခွင့်အာဏာ အလွဲအသုံးပြုမှုများ၊ နစ်နာသူများအားမတရားပြုလုပ်ခြင်းများမရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၈.၂။ အများပြည်သူအကျိုးစီးပွားဟူသောခေါင်းစဉ်ဖြင့် မြေယာအသုံးပြုမှုကို ယင်းမြေယာအကျိုးစီးပွားနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လူပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့် တရားခွင့်တွင် ကန့်ကွက်နိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

၂.၈.၃။ နစ်နာသူများနှင့်သဘောတူညီမှုရရှိပြီး ကတိကဝတ်များဖြည့်ဆည်းခြင်းများကို သေချာစွာပြုလုပ်ပြီးမှသာ ယင်းမြေယာစီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို တစ်ဆင့်ချင်းလုပ်ဆောင်သွားရမည်။

၂.၈.၄။ အများပြည်သူအကျိုးအလို့ငှာ မြေယာစီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်းပြုလုပ်ရာတွင် ရိုးရာဓလေ့အရ မြေပိုင်ဆိုင်မှုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေအရပိုင်ဆိုင်မှုကိုသော်လည်းကောင်း ဒေသခံပြည်သူများနစ်နာကြေးကို ထိုက်ထိုက်တန်တန် ရရှိနိုင်မည့်အခွင့်အရေးပေါ်တွင်မူတည်ပြီး တပြေးညီရရှိခွင့်ပြုနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

အခန်း(၉)

မြေအသုံးပြုခွင့်ရုပ်သိမ်းခြင်း

အခြေခံမူ

မြေအသုံးပြုခွင့်ပေးခြင်းများခွင့်ပြုရာတွင် မြေအသုံးချခွင့်များကိုအကျိုးရှိစွာအသုံးမချခြင်း၊ အသုံးပြုခွင့်ထက်ကျော်လွန်ကာလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သတ်မှတ်စည်းမျဉ်းများအတိုင်းမလုပ်ဆောင်ခြင်းများကြောင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုစီးပွားအပေါ်သို့ သက်ရောက်မှုများကို ဖြစ်စေပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့နှင့်ဆက်စပ်နေသော လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာရပ်တည်မှုအတွက်လည်း အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေအသုံးပြုခွင့်ရုပ်သိမ်းခြင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၉.၁။ မြေအသုံးပြုခွင့်နှင့်ပတ်သက်သော အသုံးပြုခွင့်ပေးမှုများကိုသေချာစိစစ်ရန်၊ မူဝါဒနှင့်မလျော်ညီသော မြေအသုံးပြုခွင့်များကို ရုပ်သိမ်းခြင်းများပြုလုပ်ပြီးနောက် ထိုမြေများစနစ်တကျ ပြန်လည်ဝေမျှခြင်း၊ ခွဲဝေခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၉.၂။ မူဝါဒပါသတ်မှတ်ချက်များထက်ကျော်လွန်ပြီး လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဝန်းကျင်ပေါ်သို့သက်ရောက်မှုများအတွက် ထိရောက်သောအရေးယူခြင်း၊ အာမခံကြေးသတ်မှတ်ထားရှိစေခြင်းနှင့် ပြန်လည်ကုစားခြင်းများပြုလုပ်ရမည်။

အခန်း(၁၀)

မြေဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်း နှင့် မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း

အခြေခံမူ

မြေပြန်လည်ဝေငှပေးခြင်း၊ မြေအတင်းအဓမ္မသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် မြေသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြည်တွင်းစစ်ဒဏ်ကြောင့်နေရပ်စွန့်ခွာရခြင်း စသောအကြောင်းရင်းများကြောင့် မြေဆုံးရှုံးသွားသူများ၏ လူမှုစီးပွားပြန်လည်တည်ငြိမ်လာစေရန်အတွက် မြေဆိုင်ရာရပိုင်ခွင့်ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားရေး၊ မြေနေရာ အစားထိုးပေးခြင်းနှင့် ပြန်လည်ဝေငှပေးခြင်းများသည် မြေမူဝါဒတွင် မဖြစ်မနေပါဝင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၏ လူမှုစီးပွားပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များသည် ၎င်းတို့အားဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာဖြင့် ပြန်လည်ရပ်တည်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေဆိုင်ရာရပိုင်ခွင့်ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားရေး၊ မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည်ဝေငှခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက်မူဝါဒများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၀.၁။ မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်း၊ မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည်ဝေငှပေးခြင်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းဥပဒေများနှင့် စံနှုန်းများ၊ နိုင်ငံတကာရှိသဘောဆန္ဒအလျောက် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သည့်လမ်းညွှန်မှုများကိုအခြေခံ၍ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၀.၂။ မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်း၊ မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည်ဝေငှပေးခြင်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ရှင်းလင်းတိကျ၍ အလျင်အမြန်ဆုံးမှန်ကန်မျှတစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သော ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၀.၃။ အကျိုးထိခိုက်သောသူများအား မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်း၊ မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည်ဝေငှပေးခြင်းများပြုလုပ်ရာတွင် ၎င်းတို့၏မူလလူမှုစီးပွားအခြေအနေကို မထိခိုက်စေဘဲ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်နိုင်သောလုပ်ငန်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၀.၄။ မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်း၊ မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း၊ မြေပြန်လည်ဝေငှခြင်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင် အများပြည်သူများကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပူးပေါင်းပါဝင်လာနိုင်စေရန်၊ နယ်ပယ်စုံမှ တတ်သိနားလည်ကျွမ်းကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်ခွင့်ရရှိစေရန်နှင့် အကတိလိုက်စားမှုများမဖြစ်လာစေရန်အတွက် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၁၁)

လူဦးရေတိုးပွားခြင်း၊ သိပ်သည်းခြင်းနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း

အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်သည် လက်ရှိလူဦးရေအတွက်လုံလောက်သောမြေများတည်ရှိနေသေးသော်လည်း အနာဂတ်တွင်ဖြစ်လာနိုင်မည့် လူဦးရေတိုးပွားခြင်းများ၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရေရှည်တည်တံ့သော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများသည် အရေးကြီးသောအခန်းကဏ္ဍတွင်တည်ရှိသည်။ လက်ရှိလူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုအတွက် သာမက အနာဂတ်မျိုးဆက်များ၏လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှု၊ မြေနှင့်စပ်လျဉ်းသောပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်နှင့်စီမံခန့်ခွဲမှုများအတွက် ရေရှည်တည်တံ့သော မြေအသုံးချမှုတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။

ထို့ကြောင့် လူဦးရေတိုးပွားခြင်း၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁၁.၁။ မြေအသုံးပြုခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ခွင့်ပြုသည့်အခါ ကရင်နီပြည်ရှိဌာနေပြည်သူများနှင့် အနာဂတ်မျိုးဆက်များ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နိုင်မည့် မြေမဲ့ယာမဲ့ကိစ္စများ၊ လူမှုစီးပွားမတည်ငြိမ်မှုများ မဖြစ်စေရန်အတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၁.၂။ လူဦးရေတိုးပွားခြင်းကြောင့် မြေပြန်လည်နေရာချထားခြင်းများဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များ၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကြိုတင်ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၁၂)

နစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးသတ်မှတ်ခြင်း

အခြေခံမူ

ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ဌာနေစွန့်ပြီးပြည်တွင်းပုန်အောင်းနေထိုင်သူများ၊ နယ်စပ်သို့ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ပြီး ဒုက္ခသည်စခန်းသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ၊ စီမံကိန်းကြောင့်မိမိတို့မြေကိုစွန့်လွှတ်ရသူများ သို့မဟုတ် စီမံကိန်းများကြောင့် ၎င်းတို့ဆန္ဒမပါဘဲရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများအတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအစီအစဉ်များနှင့် ပြန်လည်ကုစားခြင်းအစီအစဉ်များ၊ ပြန်လည်အစားထိုး ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းများအတွက် ၎င်းတို့၏လူမှုယဉ်ကျေးမှုစံနှုန်းများ၊ နိုင်ငံတကာရှိအကောင်းဆုံး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းတို့ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်အရေးကြီးပါသည်။

ထို့ကြောင့် နစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁၂.၁။ ထိရောက်မှန်ကန်သော ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအစီအစဉ်များ၊ ပြန်လည်ကုစားခြင်းအစီအစဉ်များ၊ ပြန်လည်အစားထိုးဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းများအတွက် နစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးသတ်မှတ်နိုင်ရေးအတွက် နစ်နာသူများ၏ လူမှုယဉ်ကျေးမှုစံနှုန်းများ၊ နိုင်ငံတကာရှိစံနှုန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းတို့ကိုအခြေခံသော ရှင်းလင်းတိကျ၍ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသတ်မှတ်ရမည်။

၂.၁၂.၂။ အမျိုးသားရေးနှင့် ပြည်နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ မဖြစ်မနေဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါက စီမံကိန်းဧရိယာအတွင်းရှိ ဒေသခံ၏မြေများသိမ်းဆည်းခြင်းခံရပါက ကာလပေါက်ဈေး(၄)ဆအပြင် အစားထိုးမြေနေရာများ ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်။ ထိုသို့အစားထိုးမြေများပေးရာတွင် ဒေသခံများပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည့်မြေများနှင့် အနီးစပ်ဆုံးမြေအမျိုးအစား သို့မဟုတ် အတူညီဆုံးဖြစ်သောမြေနေရာမျိုးကို ပေးအပ်ရမည်။ ထိုသို့ လျော်ကြေးပေးအပ်ရာတွင် တစ်ဖက်သတ် လျော်ကြေးပေးခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ နစ်နာသူဒေသခံများနှင့် ကြိုတင် ညှိနှိုင်းပြီး ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂.၁၂.၃။ စီမံကိန်းများအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပြည်နယ်နှင့်ဒေသခံတို့၏ အကျိုးအမြတ်ဆိုင်ရာကိစ္စများကို ဥပဒေတွင်အတိအလင်းပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုသို့ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် နိုင်ငံတကာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၂.၁၂.၄။ ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်းစစ်ဘေးရှောင်သူများသည် နစ်နာကြေးနှင့်လျော်ကြေးကို အပြည့်အဝနှင့် ထိထိရောက်ရောက်ခံစားခွင့်ရှိစေရန် အများပြည်သူယုံကြည်စိတ်ချရပြီး ဘက်လိုက်မှုကင်းသည့် လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းနှင့်အသင်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခန့်အပ်၍ လိုက်ပါကူညီဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိရမည်။

၂.၁၂.၅။ လျော်ကြေးပေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များပြုလုပ်ရာတွင် လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ နေရာဒေသ၊ ကျား-မ၊ အဆင့်အတန်း စသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများမရှိဘဲ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် လုပ်ငန်းစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များကို ဒေသခံများလက်လှမ်းမီသုံးစွဲနိုင်ခွင့်နှင့် ဒေသခံများနားလည်နိုင်သည့်ဘာသာစကားဖြင့် ရှင်းလင်းခြင်းနှင့်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ဝေပေးခြင်းများကြိုတင်ပြုလုပ်ရမည်။

၂.၁၂.၆။ စီမံကိန်းကြောင့်မြေသိမ်းဆည်းခံရသူများနှင့် စီမံကိန်း၏ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများ ခံစားနေရသည့် ဘေးပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်သူများ၏ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုစီးပွားထိခိုက်ခြင်း၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ထိခိုက်

ပျက်စီးခြင်းများအတွက် နစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးရပိုင်ခွင့်အပြင် ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာရှိ ဥပဒေများနှင့်အညီ အကာအကွယ်ရယူပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

၂.၁၂.၇။ စီမံကိန်းကြောင့် ဒေသခံလူထုများထိခိုက်နစ်နာသည်ဟုထင်ရှားပါက သို့မဟုတ် သံသယရှိပါက စစ်ဆေး အကဲဖြတ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သောအုပ်စုမှ စရိတ်ကုန်ကျခံစေပြီး၊ လူထု ယုံကြည်အားကိုးသည့် လွတ်လပ်သောစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့များကို အချိန်မရွေးစစ်ဆေးခွင့်ပြုရမည်။

အပိုင်း(၃)

မြေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း

အခြေခံသဘောတရား

ကရင်နီပြည်၏ မြေအသုံးချမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မြေနှင့်ပတ်သက်သောအငြင်းပွားမှုများ လျော့ချနိုင်ရန်၊ မြေကို ရေရှည်တည်တံ့စွာ အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှု နှင့်အသုံးချမှုများကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန်၊ ဒေသ၏လူမှုစီးပွားရေရှည်တည်ငြိမ်မှုကို ဦးတည်သော မြေအသုံးချမှုများဖြစ်လာနိုင်စေရန်အတွက် စနစ်ကျသောမြေအသုံးချမှုယန္တရားများကို တည်ထောင်၍အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

အခန်း(၁)

မြေအမျိုးအစားနှင့် အတန်းအစားသတ်မှတ်ခြင်း

အခြေခံမူ

ခေတ်နှင့်အညီမြေနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များမရှိခြင်း၊ နည်းပညာနှင့် အခြားသော အရင်း အမြစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားနည်းမှုများရှိနေခြင်းတို့ကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုဖြစ်စဉ်များတွင် ပဋိပက္ခများ ကိုဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပိုမိုထိရောက်မှုရှိစေရန်၊ မြေများကိုထိထိ ရောက်ရောက်အသုံးချ နိုင်ရန်နှင့် မြေအခြေပြုလုပ်ငန်းကဏ္ဍရေရှည်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးနိုင်ရန်အတွက် မြေအမျိုးအစားနှင့် အတန်းအစား သတ်မှတ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေအမျိုးအစားနှင့်အတန်းအစားသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာ တွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁.၁။ မြေအမျိုးအစားနှင့်အတန်းအစား သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် မြေကိုမည်သူက ပိုင်ဆိုင်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ မြေကိုမည်ကဲ့သို့အသုံးချနေသည်ကိုလည်းကောင်း သိရှိနိုင်ရန်အတွက် သုတေသနပြု ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းများကို အကျိုးသက်ဆိုင်သူများအားလုံးပါဝင်၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁.၂။ ရိုးရာဓလေ့အရစီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော မြေနှင့်ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ်မှ စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော မြေနှင့်ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း မြေအမျိုးအစားနှင့်အတန်းအစားများ သတ်မှတ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်သွား နိုင်ရန်အတွက် ရှင်းလင်းတိကျသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို တည်ထောင်ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

အခန်း(၂) မြေအသုံးချခြင်း

အခြေခံမူ

မြေအရင်းအမြစ်များ ရေရှည်စနစ်တကျစီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်၊ အသုံးချနိုင်ရန်အတွက် ခိုင်မာတိကျသော သတင်းအချက်အလက်များပေါ်တွင်အခြေခံရမည်။ ထို့အပြင်မြေအသုံးချမှုနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လက်လှမ်းမီနိုင်ရန်နှင့် သက်ဆိုင်ရာဒေသမှ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ မြေအသုံးချခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် အစီအစဉ်များရေးဆွဲရာတွင်ပါဝင်နိုင်ရန်လိုအပ်သည်။ ထိုအစီအစဉ်များသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုနှင့် အများပြည်သူတို့ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးဆွဲသည့် အစီအစဉ်များဖြစ်ရန်နှင့် အနာဂတ်တွင်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော မြေအသုံးချမှု အခြေအနေများ အတွက်လည်း ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားရမည့်အစီအစဉ်ဖြစ်ရန် လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့်မြေအသုံးချခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၂.၁။ မြေအသုံးချခြင်းအစီအစဉ်များရေးဆွဲနိုင်ရန်အတွက် မြေနှင့်ပတ်သက်သည့်တိကျခိုင်မာသော သတင်းအချက်အလက်များ၊ မြေပုံများနှင့်အခြားသောမှတ်တမ်းများကိုအချိန်နှင့်တပြေးညီ ကြိုတင်ပြုစုထားရမည်။

၃.၂.၂။ မြေအသုံးချခြင်းအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး အောက်ခြေအဆင့်မှအထက်အဆင့်အထိတိုင် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်နိုင်သော၊ လက်လှမ်းမီနိုင်သော ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်း ယန္တရားများကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားရမည်။

၃.၂.၃။ မြေအသုံးချခြင်းကြောင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏လူမှုစီးပွား၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်များ မပျက်စီးစေရန်နှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေအခွင့်အရေးများမဆုံးရှုံးစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၂.၄။ မြေအသုံးချခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး စနစ်တကျလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်နှင့်ကြီးကြပ်နိုင်ရန်တို့အတွက် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သော ရှင်းလင်းတိကျသောလုပ်ငန်းအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များခွဲဝေခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း အစီအစဉ်များကို ပြုလုပ်ရမည်။

၃.၂.၅။ မြေအသုံးချခြင်းအစီအစဉ်များသည် ပြည်သူလူထုများ၏လက်ရှိ လူမှုစီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သာမက အနာဂတ်မျိုးဆက်များအသုံးပြုနိုင်သော ရေရှည်တည်တံ့သည့် မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များ ဖြစ်ရန် လိုအပ်သည်။

အခန်း(၃)

မြေအသုံးချမှုပြောင်းလဲခြင်း

အခြေခံမူ

ပြည်နယ်နှင့်ဒေသ၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ သဘာဝဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်များ ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့သောမြေစီမံခန့်ခွဲမှုများအတွက် တိကျမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်နှင့် စနစ်ကျသောစီမံခန့်ခွဲမှုများရှိရန်လိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြေအသုံးချမှုပုံစံများ ပြောင်းလဲခြင်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင် ထိုအချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍ လက်ရှိလိုအပ်ချက်များကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန်နှင့် အနာဂတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအတွက် လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေအသုံးချမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များအပေါ်အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၃.၁။ မြေအသုံးချမှုပုံစံပြောင်းလဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အတည်ပြုခြင်းမပြုလုပ်မီ ပြုလုပ်ရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အကြောင်းရင်းများကို လုံလောက်သောစုံစမ်းစိစစ်ခြင်းများ၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၃.၂။ မြေအသုံးချမှုပုံစံပြောင်းလဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒေသ၏စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ဂေဟစနစ်တို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိရမည်။

၃.၃.၃။ မြေအသုံးချမှုပုံစံပြောင်းလဲမှုပြုလုပ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာဒေသမှ အများပြည်သူများ ကျယ်ပြန့်စွာ သိရှိနိုင်ရန်၊ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရရန်၊ ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၄)

မြေငှားရမ်းခြင်း

အခြေခံမူ

မြေအခြေပြု ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် မြေကိုစနစ်တကျအသုံးချနိုင်မှုသည် အလွန်အရေးပါလှသည်။ မြေကိုစနစ်တကျအသုံးချနိုင်ရန် လိုအပ်သောရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ငွေကြေးပိုင်းဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ထိရောက်သောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများမရှိခြင်းကြောင့် မြေငှားရမ်းအသုံးပြုရာတွင် နိုင်ငံတော်အတွက်နှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ လူမှုစီးပွားနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအပေါ်သို့ နစ်နာမှုများစွာ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေငှားရမ်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်သောမူဝါဒများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၄.၁။ မြေငှားရမ်းအသုံးပြုခြင်းကြောင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေး နစ်နာမှုမရှိစေရေးအတွက် မြေငှားရမ်းခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရှင်းလင်းတိကျသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် မြေငှားရမ်းမှုဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို သတ်မှတ်တည်ထောင်ခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာအကျိုးသက်ရောက်မှုဆန်းစစ်မှုများလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ အကာအကွယ်ပေးခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၄.၂။ မြေငှားရမ်းခြင်းပြုလုပ်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာအကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၏ သဘောတူညီချက်များကို ကြိုတင် ရယူခြင်း၊ မြေငှားရမ်းအသုံးပြုခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ၊ လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးဆိုင်ရာချိုးဖောက်မှုများ၏ နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များကို ထိရောက် သော အရေးယူမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုများပြုလုပ်နိုင်သည့် ယန္တရားများကို ကြိုတင်တည်ထောင်ထားရမည်။

အခန်း(၅)

မြေအသုံးပြုမှုညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

အခြေခံမူ

မြေသည်လူသားအားလုံးရပ်တည်နိုင်ရန်အတွက် အခြေခံကျသောပေါင်းကူးမှုအဖြစ် တည်ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် မည်သည့်လုပ်ငန်းကိုမဆို လုပ်ကိုင်ရာတွင် မြေအပေါ်သို့အကျိုးသက်ရောက်မှုများရှိစေသည်။ လက်ရှိတွင် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများကိုလျစ်လျူရှု၍ သတ္တုလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့်အခြားသော စီမံကိန်း အမျိုးမျိုးတို့အတွက် မြေအသုံးချခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များပေးခြင်းများရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် မူလမြေပိုင်ဆိုင်သူများ၊ အသုံးပြုနေသူများနှင့် မြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုရယူထားသူများအကြား အငြင်းပွားမှုများ၊ ပဋိပက္ခများကို ကြီးထွားစေပါ သည်။ ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားများပိုင်ဆိုင်သောမြေများအပေါ်တွင် အခြားသောသူများအား လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပေးနေခြင်း၊ အတင်းအဓမ္မသိမ်းဆည်းမှုများသည် ဆိုးရွားသောအကျိုးဆက်များကိုဖြစ်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေအသုံးပြုမှုညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၅.၁။ မြေအသုံးပြုခွင့်များကိုချထားခြင်းမပြုမီ ကြိုတင်၍ ထိုမြေနှင့်ပတ်သက်သော ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ အသုံးပြုခွင့်ရှိသူ များ၊ အသုံးပြုနေသူများ၏ အခွင့်အရေးကိုအသိအမှတ်ပြုပြီး အပြည့်အဝအကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၅.၂။ မြေအသုံးပြုမှုညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးပြုလုပ်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တရားမျှတမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ အများပြည်သူများလွတ်လပ်စွာပါဝင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်း စသော ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၅.၃။ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုပြုရာတွင် မြေ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှု ဝန်းကျင် အပေါ်သို့ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများမရှိစေရန် ကရင်နီမြေမူဝါဒနှင့် ကရင်နီပြည်၏မြေနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အခြား သောမူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအတိုင်း ကရင်နီပြည်ကြားကာလ အုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီမှ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် ရမည်။

၃.၅.၄။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် ကရင်နီပြည်၏မြေနှင့်သက်ဆိုင်သောကိစ္စရပ်များလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ် ပါက ကရင်နီပြည်ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီနှင့်ပူးပေါင်းညှိနှိုင်း၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

အခန်း(၆)

တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရား

အခြေခံမူ

ဒေသခံပြည်သူများသည် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုဖြစ်စဉ်တိုင်းတွင် ပါဝင်ရန်လျစ်လျူရှုခံနေရခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ သဘောတူညီချက်များမရှိဘဲ ၎င်းတို့၏မြေမှစွန့်ခွာသွားရခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရားများမရှိခြင်းကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သောဆုံးဖြတ်မှုဖြစ်စဉ်တိုင်းတွင် ဒေသခံပြည်သူများသည် မြေအခွင့်အရေးအပြင် မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများပါ ဆုံးရှုံးနေရသည်။

ထို့ကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သော မည်သည့်စီမံခန့်ခွဲမှုဖြစ်စဉ်တိုင်းတွင်မဆို တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရားများ တည်ထောင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၆.၁။ အကျိုးသက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သော ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုစသည့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရားကို တည်ထောင်သွားရမည်။

၃.၆.၂။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းယန္တရားကိုတည်ထောင်ရာတွင် ဒေသအတွင်းရှိသတ်မှတ်ထားသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့်နိုင်ငံတကာရှိ လူ့အခွင့်အရေးနှင့်စီးပွားရေးဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ (Responsible for Human Rights and Business Mechanism) ကိုအခြေခံ၍ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

၃.၆.၃။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်စဉ်တွင် လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်းဖြစ်စဉ် (FPIC Process)နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏တာဝန်ယူ တာဝန်ခံသော (Corporate's Accountability) လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအကောင်အထည်ဖော်မှုကို ကြီးကြပ်သွားရမည်။

အခန်း(၇)

စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆိုင်သောမြေကိုစီမံခြင်း

အခြေခံမူ

လူဦးရေများပြားလာခြင်းနှင့်အခြားသောစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများလုပ်ဆောင်ခြင်းစသည်တို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးမြေနှင့် အခြားသောမြေအသုံးပြုခြင်းတွင်ပဋိပက္ခများစွာဖြစ်ပွားစေပါသည်။ ထို့ကြောင့်စိုက်ပျိုးမြေများ ဆုံးရှုံးစေခြင်း၊ သစ်တောမြေများပျက်သုဉ်းလာခြင်း၊ သားရဲတိရစ္ဆာန်များမျိုးတုံးခြင်းနှင့် တောတောင်များပျက်စီးခြင်းများဖြစ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသခံတောင်သူလယ်သမားများ၊ စိုက်ပျိုးရေးဖြင့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်နေသောသူများ၏ လူမှုစီးပွားများကိုမြှင့်တင်သွားနိုင်ရန်အတွက် စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာများ၊ သင့်တင့်မျှတသော ဈေးကွက်စနစ်များပံ့ပိုးခြင်းဖြင့် ပြည်နယ်အတွင်းစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံပြီး အစားအစာလုံခြုံမှုနှင့် အစားအစာအုပ်ချုပ်စီမံခွင့်ရရှိစေရန် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆိုင်သောမြေကိုစီမံခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် မူဝါဒချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၇.၁။ ပြည်နယ်၏စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအတွက် အသုံးပြုသော မြေများနှင့်ပတ်သက်ပြီး မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ သုတေသနပြုခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ခိုင်မာသော ဈေးကွက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရွက်ခြင်းနှင့် အကာအကွယ်ပေးခြင်းများကို စနစ်တကျသတ်မှတ် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၇.၂။ ရိုးရာဓလေ့စိုက်ပျိုးရေးစနစ်ကိုအခြေခံ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသော မြေများကိုအသိအမှတ် ပြုခြင်း၊ အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်မြင်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

၃.၇.၃။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အသုံးပြုသောမြေများ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုမရှိစေရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းအမျိုးအစား၊ အသုံးပြုသောသွင်းအားစုများနှင့်ပတ်သက်၍ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၈)

အကြီးစားစိုက်ပျိုးခြံနှင့် မွေးမြူရေးခြံများ အသုံးပြုသောမြေကို စီမံခြင်း

အခြေခံမူ

အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နိုင်ရန်ရည်ရွယ်ချက်အတွက် မြေအမြောက်အများ အသုံးပြုမှုများသည် သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုလမ်းကြောင်းကို ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ ဟန့်တားခြင်းများ ဖြစ်စေပါသည်။ သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုလမ်းကြောင်းများသည် သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ ဂေဟစနစ်ကိုထိန်းသိမ်းမှုအတွက် အရေးပါသောအရာဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ပြောင်းရွှေ့မှုလမ်းကြောင်းကို ပိတ်ဆို့ခြင်း များသည် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများအတွက်တုံ့ပြန်ပေးမည့် သားရဲတိရစ္ဆာန်များတို့အား မျိုးတုံးသွားစေရန် ဦးတည်ခြင်းများ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် အကြီးစားစိုက်ပျိုးခြံ၊ မွေးမြူရေးခြံများ အသုံးပြုသောမြေနှင့်ပတ်သက်သည့် မူဝါဒများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၈.၁။ အကြီးစားစိုက်ပျိုးခြံ၊ မွေးမြူရေးခြံတို့ကြောင့် သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ရွှေ့ ပြောင်းမှုလမ်းကြောင်းများထိခိုက် ပျက်စီးမှုမရှိစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၈.၂။ သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ ရွှေ့ပြောင်းမှုလမ်းကြောင်းပိတ်ဆို့မှုဖြစ်ပေါ်နေသောမြေပေါ်တွင် မြေအသုံးပြုခွင့် မှတ်ပုံ တင်လက်မှတ်ရရှိထားပြီးသမျှတို့ကို ပြန်လည်သိမ်းယူပြီး ပြည်နယ်မှစီမံခန့်ခွဲမှုရှိသောမြေအဖြစ် ပြန်လည်သတ်မှတ် ရမည်။

၃.၈.၃။ ရှားပါးအပင်နှင့်တိရစ္ဆာန်များ၊ မူရင်းမျိုးစေ့မျိုးစိတ်များ၊ ဆေးဝါးပင်များ၊ ရေအရင်းအမြစ်များကို ထိခိုက် ဆုတ်လျော့သွားမှုမရှိစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၈.၄။ ဤမြေနှင့်ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များမပြုလုပ်မီ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်သက် ရောက်မှုများ ဆန်းစစ်ခြင်း၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများ ဆန်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသတ်မှတ်ခြင်း၊ လွတ်လပ်သောစုံစမ်း စစ်ဆေးခြင်းများကို ပြုလုပ်သွားရမည်။

၃.၈.၅။ အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းစီမံကိန်းများမဆောင်ရွက်မီ ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ ဘိုးဘွား မြေ၊ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းထားသော သစ်တောမြေနှင့်မြေများအပေါ် လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းများအတွက် ခွင့်ပြု ချက်မထုတ်ပေးမီအတွင်း ဒေသခံပြည်သူလူထုများ နှင့် လာရောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးချပြခြင်း၊ ဒေသခံများ၏ မြေ၊ မျိုးရင်းမျိုးစေ့နှင့် အစားအစာလုံခြုံမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးမှုမရှိစေရေးအတွက် ဒေသခံလူထုများ၏ သဘော ဆန္ဒကိုတောင်းခံ၍ ၎င်းတို့သဘောတူညီမှသာလျှင် အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

၃.၈.၆။ အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ရန်အတွက် မြေအသုံးပြုခွင့် ခွင့်ပြုခြင်းကြောင့် ကရင်နီပြည်ရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေအခွင့်အရေးထိခိုက်နစ်နာဆုံးရှုံးမှု မရှိစေရေးတို့အတွက် အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများအတွက် မြေအသုံးပြုခွင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကို သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၉)

မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း

အခြေခံမူ

သားငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများသည် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပုံမှန်ဝင်ငွေရရှိမှု၊ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေသော လုပ်ငန်းများဖြစ်သောကြောင့် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုပြုလုပ်ရာတွင် မွေးမြူရေးဆိုင်ရာထိန်း သိမ်းဆောင်ရွက်မှုကဏ္ဍသည် အရေးပါသောလုပ်ငန်းကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်သည်။ မွေးမြူရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် သီးသန့်လုပ်ဆောင်ခြင်းအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားသောစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ နှင့်တွဲဖက်၍သော်လည်းကောင်း လုပ်ဆောင်ခြင်းများသည် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုစီးပွားအပေါ်သို့ ထိခိုက်မှုများ မရှိစေရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ် ဆောင်ရွက်ရာ တွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၉.၁။ မွေးမြူရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင် ဒေသခံများလုပ်ဆောင်နေသော မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးမြှင့်တင်ပေးရမည်။

၃.၉.၂။ အကြီးစားမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသရှိ ဒေသခံပြည်သူများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့် လူမှုစီးပွားလုပ်ငန်းများမထိခိုက်စေရန်အတွက် လုံလောက်သောအကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၉.၃။ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအတွက် သင့်လျော်သောမြေအား သာမန်မြေအသုံးပြုမှုလုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခုကဲ့သို့သတ်မှတ် ၍ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကို ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်ရန် ကာကွယ်လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။

၃.၉.၄။ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကြီးများအတွက်မြေများအသုံးပြုရာတွင် လက်တွေ့လိုအပ်မှုအား သေချာလေ့လာ ဆန်းစစ်ပြီးမှသာလျှင် မြေနေရာချထားမှုပြုလုပ်ရမည်။

အခန်း(၁၀)

တစ်ခုထက်ပိုမို၍ အသုံးပြုနေသော မြေဧရိယာ

အခြေခံမူ

တစ်ခုထက်ပိုမိုအသုံးပြုနေသောမြေများတွင် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးခြံများအတွက်လည်း တပြိုင်နက်ထဲတွင်အသုံးပြုနေကြပါသည်။ အချို့သောနေရာများနှင့် မြေများသည် သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ မူရင်းနေထိုင်ရာဒေသများဖြစ်သကဲ့သို့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ၎င်းတို့ ရွှေ့ပြောင်း သွားလာမှုလမ်းကြောင်းများလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနေရာများသည် မြေအသုံးပြုမှုအငြင်းပွားမှုများစွာရှိသည်။

ထို့ကြောင့် ဤသို့သောမြေများနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၀.၁။ မြေအသုံးချမှုတစ်ခုထက်ပိုမိုအသုံးပြုနိုင်သော နည်းစနစ်များကိုအသုံးပြု၍ ပဋိပက္ခ၊ အငြင်းပွားမှုများ ဖြစ်နေသောဒေသများတွင် အသုံးချနိုင်ရန်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၀.၂။ တစ်ခုထက်ပိုမို၍အသုံးပြုသောမြေများကို လုပ်ငန်းတစ်ခု သို့မဟုတ် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတည်းအတွက် မဟုတ်ဘဲ သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် ကြားခံအဖြစ်ထားရှိရမည်။

၃.၁၀.၃။ ဤမြေများကိုပြန်လည်နေရာချထားရေး သို့မဟုတ် မြှင့်တင်ခြင်းများမပြုမီတွင်အသုံးပြုရန်အတွက် သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၊ ဂေဟစနစ်များလေ့လာခြင်းကို အသေးစိတ်ပြုလုပ်ရမည်။

၃.၁၀.၄။ တစ်ခုထက်ပိုမို၍အသုံးပြုနေသောမြေများကို ပြန်လည်သတ်မှတ်ရာတွင် မြေစီမံအုပ်ချုပ်မှုယန္တရား တစ်ခု အောက်တွင်သာ သီးသန့်ထည့်သွင်းထားရှိရမည်။

၃.၁၀.၅။ တစ်ခုထက်ပိုမိုအသုံးပြုသောမြေများကိုစီမံအုပ်ချုပ်ရာတွင် ပုဂ္ဂလိကအကျိုးမဟုတ်ဘဲ ဘက်ပေါင်းစုံမှ စဉ်းစား၍ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောအကျိုးအတွက်အသုံးပြုနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း (၁၁)

ရေဝေရေလဲဒေသစီမံခန့်ခွဲခြင်း

အခြေခံမူ

ရေဝေရေလဲဒေသသည် ပြည်နယ်အတွက်နှင့် ယင်းဒေသတွင်နေထိုင်သောသူများ၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ရေအရင်းအမြစ်များ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုတို့အတွက် အဓိကပံ့ပိုးပေးနေသော အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရေဝေရေလဲဒေသအတွင်းရှိ သယံဇာတနှင့်ဆိုင်သောအသိပညာပေးခြင်းများကို ပြည်နယ် အတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ရေဝေရေလဲဒေသအတွင်း ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းများ တွင် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများအပြင် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဌာနအသီးသီး၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့ အစည်းများ၊ လူထုအခြေပြုအရပ်ဖက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့များလည်း တက်ကြွစွာပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ရမည်။

ထို့ကြောင့် ရေဝေရေလဲဒေသစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သောမူဝါဒများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အခြေခံ၍လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၁.၁။ ရေဝေရေလဲဒေသအတွင်းရှိ သယံဇာတကြွယ်ဝခြင်းနှင့်ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာအကြောင်း အရာများကို ပြည်နယ်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာအတွင်းထည့်သွင်းပြီး အများပြည်သူသိရှိအောင် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၁.၂။ သဘာဝသယံဇာတနှင့်ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ရေဝေရေလဲဒေသ၏ အသုံးဝင်ပုံကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ အားပေးခြင်းနှင့်သစ်တော၊ တွင်းထွက်၊ စိုက်ပျိုးမြေ၊ ရေသန့်ရရှိရေးနှင့် ရေအရင်းအမြစ်ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့အတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးနည်းဗျူဟာများ ရေးဆွဲသွားရမည်။

၃.၁၁.၃။ ဒေသခံများကိုယ်တိုင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားသော ရေဝေရေလဲဒေသအတွင်းရှိ သစ်တော၊ သားရဲတိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားသောနေရာကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့လိုအပ်သော နည်းပညာများဖြင့်တင်ပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏စီမံခန့်ခွဲခွင့်ကို လေးစားအသိအမှတ်ပြုသွားရမည်။

အခန်း(၁၂)

အထွတ်အမြတ်ထားသောနေရာကာကွယ်ခြင်း

အခြေခံမူ

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကြောင့် ဒေသခံများ၏ရိုးရာဓလေ့အရအထွတ်အမြတ်ထားသော နေရာများ ပျက်စီးသွားစေခြင်းမျိုးဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ မြေအသုံးချမှုပြုလုပ်ရာတွင် ဤသို့သော မြေနေရာများသည် လျစ်လျူရှုခံရပြီး ဒေသခံ၏တန်ဖိုးထား အထွတ်အမြတ်ထားသောမြေနေရာများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသခံများ၏ ရိုးရာဓလေ့အထွတ်အမြတ်ထားသောနေရာများမပျက်စီးစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ဒေသခံများ၏ ရိုးရာဓလေ့အရ အထွတ်အမြတ်ထားသောနေရာများသည် ၎င်းတို့အတွက် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုနှင့် လူမျိုးတစ်မျိုး၏ဖြစ်တည်မှုတန်ဖိုးများ၊ အဖိုးမဖြတ် နိုင်သောအရာများဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အထွတ်အမြတ်ထားသောမြေနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၂.၁။ ကျေးရွာတစ်ရွာအနေဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ဘိုးဘွားစဉ်ဆက်ထိန်းသိမ်းလာသော ရေဝေရေလဲ ကာကွယ်တော၊ နယ်နိမိတ်ဧရိယာ၊ တောင်၊ သစ်တော၊ မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်၊ အထူးအမြတ်ထားသော နတ်တောင်၊ အမွေဆက်ခံထိန်းသိမ်းထားသောနေရာဒေသနှင့် အခြားသောအထွတ်အမြတ်ထားရာနေရာဒေသတို့ကို စနစ်တကျ အပြည့်အဝ အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၃.၁၂.၂။ အထွတ်အမြတ်ထားသော မြေဧရိယာအတွင်းရှိမြေနှင့်အရင်းအမြစ်များကို ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း၊ နေထိုင်ခွင့်နှင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်သာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းမျိုးမဖြစ်စေရန် ကာကွယ်ပေးရမည်။

အခန်း(၁၃)

ဘေးအန္တရာယ်ရှိသော မြေနေရာများအတွက် ကာကွယ်ခြင်း

အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်အတွင်းတွင် အဆောက်အဦးများဆောက်လုပ်ရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ မြို့တွင်း အခြားဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေနေရာပေါ်တွင် နေထိုင်မှုပိုမိုတိုးပွား လာခဲ့သည်။ မြစ်ချောင်းကမ်းပါး၊ မတ်စောက်သောကုန်းစောင်း၊ အကြီးစားဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ၊ သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်မှုစီမံကိန်းများကြောင့် အန္တရာယ်ရှိသောဧရိယာ၊ စစ်ပွဲကြောင့်ကျန်ရှိခဲ့သော မိုင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသော မြေဧရိယာများတွင် နေထိုင်နေရသောပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများအတွက် ကာကွယ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများကြောင့်ဖြစ်ပေါ်စေသော မြေပျက်စီးမှု၊ လေထုညစ်ညမ်းမှုနှင့် အခြားသောသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးစေမှု ပုံစံအမျိုးမျိုးမှ ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများအား ကာကွယ်ရန်နှင့် ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်မှုကို ကာကွယ်ပေးရန် တို့ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေနေရာများအတွက် ကာကွယ်ခြင်းဆိုင်ရာမူဝါဒများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာ တွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၁၃.၁။ ဘေးအန္တရာယ်ရှိသောမြေနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ထိခိုက်မှုဖြစ်လွယ်သော အန္တရာယ်ရှိသည့်မြေများ တွင်မှီတင်းနေထိုင်သော ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားများ၊ အဆောက်အဦးများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း အစီအစဉ်များကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုမြေနေရာများကို ပြန်လည်မွမ်းမံ၍ အများပြည်သူအကျိုးအမြတ် ရရှိရန်အတွက် အသုံးပြုရမည်။

၃.၁၃.၂။ မြေခွဲဝေခြင်းများ၊ မြေနေရာပြန်လည်ချထားခြင်းများကိုပြုလုပ်ရန် အန္တရာယ်ရှိသော မြေနေရာများကို အသုံးပြုရန်လိုအပ်လာလျှင် ရှေးဦးစွာပြန်လည်ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်းများကိုပြုလုပ်၍ နေထိုင်အသုံးပြုရန် လုံခြုံစိတ်ချမှု ရှိမှသာလျှင် အသုံးပြုရမည်။

အခန်း(၁၄)

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း

အခြေခံမူ

မြေအခြေပြုရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြုရာတွင် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများ၏ စားနပ်ရိက္ခာ လုံခြုံမှုကိုအလေးထား အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့သော ပိုမိုမြင့်မားသည့်ဝင်ငွေရရှိစေခြင်း၊ ရေရှည်တည်တံ့သော စိုက်ပျိုးမွေးမြူ ရေးထုတ်လုပ်မှုကိုတိုးတက်စေခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုအသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်ခြင်း များကို ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ မြေအခြေပြုရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရေရှည်တည်တံ့မှုကိုဦးတည်သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ပြုလုပ်သင့် သည်။ ထို့အပြင် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူလယ်သမားများ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့်၎င်းတို့အတွက် တုံ့ပြန်ရန်လွယ် သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကိုပါ ပံ့ပိုးရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းများနှင့်ပတ်သက်သည့်မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များ ကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃.၁၄.၁။ မြေအခြေပြုရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်စေရန်အတွက် နိုင်ငံတကာရှိ အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ထိန်းကြောင်းသွားနိုင်ရန်နှင့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များကို အကာအကွယ်ပေးလုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၄.၂။ မြေအခြေပြုရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုစီးပွားနှင့် ဒေသအတွင်းစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု အားကောင်းလာစေရန်၊ ဂုဏ်သိက္ခာရှိသည့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးနိုင်ရန်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၄.၃။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများသည် တောင်သူလယ်သမားများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံ ပြည်သူများ ၏ ရိုးရာဓလေ့များကိုဦးစားပေးသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အားပေးခြင်းများ ပြုလုပ်သွားရမည်။

၃.၁၄.၄။ မြေနှင့်ပတ်သက်သောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြုရာတွင် လွတ်လပ်စွာကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားသဘော တူညီမှုရယူခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်(FPIC Process) ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကြောင့် အကျိုးထိခိုက်သွားသောသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝအကာအကွယ်ပေးနိုင်မည့် အစီအမံများကိုချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုများဆန်းစစ်ခြင်း၊ လူမှုစီးပွားထိခိုက်မှုများဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာချိုးဖောက်မှုများအတွက် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းများကို လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၄.၅။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုစီးပွားနှင့်လူ့အခွင့်အရေးအပေါ်သို့ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု များအား နိုင်ငံတကာရှိစံချိန်းစံညွှန်းများဖြင့် အကဲဖြတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၃.၁၄.၆။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွင် တရားမျှတသောယှဉ်ပြိုင်မှု၊ စားသုံးသူကိုအကာအကွယ်ပေးမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု လုပ်ငန်းများဖြစ်လာနိုင်စေရန်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းမရှိသောလုပ်ငန်းများကို အထူးအကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ မြှင့်တင် ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

၃.၁၄.၇။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် မြေအသုံးပြုခြင်းများလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်လာလျှင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ ရေရှည်အကျိုးစီးပွားကိုအခြေခံ၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည်။

အပိုင်း(၄)

မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်မြေအသုံးပြုမှု စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

အခြေခံသဘောတရား

မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ ကွာဟမှု မရှိစေရန်အတွက် မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်မြေအသုံးပြုမှုအစီအစဉ်များ စနစ်တကျရေးဆွဲ၍ ပြင်ဆင်ထားရှိရမည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် တိကျသောသတင်းအချက်အလက်များကိုအခြေခံ၍ မြေကိုစီမံခန့်ခွဲရန်လိုအပ်ပြီး အများ ပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသောလုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။ လူဦးရေ တိုးပွားမှုနှင့် မြို့ပြနယ်နိမိတ်များတိုးချဲ့ သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ မြို့တွင်း အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများကို စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ သဘောထားများ ရယူဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စနစ်တကျလုပ်ဆောင်သွားရမည်။

အခန်း(၁)

မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း

အခြေခံမူ

မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များသည် မြို့ပြဒေသ၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ငန်းများ စနစ်တကျ လုပ်ဆောင်ရန်၊ စိုက်ပျိုးမြေနှင့် အခြားသောမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များကို ထိခိုက်မှုမရှိစေရန်အတွက်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒချမှတ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၁.၁။ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရာတွင် အများပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက် နိုင်သော၊ ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုသတ်မှတ် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၁.၂။ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၊ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၏ လူမှုစီးပွားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ နစ်နာထိခိုက်မှုမရှိစေရန်အတွက် ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၁.၃။ မြို့ပြမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များရေးဆွဲရာတွင် မြို့ပြဒေသရှိမြေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် မြေအတန်းအစား၊ အမျိုးအစား၊ အသုံးပြုမှုစသော သတင်းအချက်အလက်များကိုရယူခြင်း၊ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းများကိုကြိုတင် လုပ်ဆောင် ရန်နှင့် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်ကို ဒေသခံများကြိုတင်၍လက်လှမ်းမီနိုင်ခွင့်၊ အကျိုးခံစားခွင့်နှင့် ပြင်ပမှ လူများ၏လွှမ်းမိုးမှုမှ အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၂)

မြို့ပြ နယ်နိမိတ်တိုးချဲ့ခြင်း

အခြေခံမူ

မြို့ပြနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသောကျေးရွာများတွင် လူဦးရေတိုးပွားလာမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေး ဆိုင်ရာတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ မြို့ပြဒေသ၏မြေနေရာကျဉ်းမြောင်းလာမှုကြောင့် သော် လည်းကောင်း မြို့ပြတိုးချဲ့ခြင်းများလုပ်ဆောင်ရသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့လုပ် ဆောင်ခြင်းကြောင့် မြို့ပြဒေသနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့်ကျေးရွာများ၏ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းပွားမှု များ၊ အကျိုးစီးပွား ထိခိုက်မှုမရှိစေရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။

ထို့ကြောင့် မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၂.၁။ မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တိကျခိုင်မာသောမူဝါဒသတ်မှတ်ချက်များ၊ ရှင်းလင်းသောရည်ရွယ် ချက်များ၊ နည်းစနစ်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် တာဝန်ခွဲဝေမှုဆိုင်ရာများကို စနစ်တကျသတ်မှတ် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၂.၂။ မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သောဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာများကို စနစ်တကျချမှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၂.၃။ မြို့ပြနယ်နိမိတ်တိုးချဲ့ရာတွင် ဒေသခံများ၏စိုက်ပျိုးမြေ၊ လူမှုစီးပွားများမထိခိုက်စေရန်နှင့် ထိခိုက်မှုများ အတွက် ထိရောက်လျင်မြန်သော ကုစားမှုများပြုလုပ်ရမည်။

အခန်း(၃)

မြို့တွင်းနှင့် အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း

အခြေခံမူ

လူဦးရေတိုးတက်မှုများပြားခြင်း၊ မြို့ပြမြေများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နည်းစနစ်တကျထိန်းသိမ်းနိုင်မှုမရှိခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းပိုင်းဆိုင်ရာအားနည်းခြင်းများကြောင့် ထိုဒေသအတွင်း နေထိုင်သူများ၏ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးနှင့်လုံခြုံမှုပိုင်းဆိုင်ရာခြိမ်းခြောက်မှု ဖြစ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဒေသများတွင် နေထိုင်သော ဒေသခံပြည်သူများ၏ လုံခြုံမှုဆိုင်ရာများ နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့သော လုံခြုံမှုများရရှိစေနိုင်ရန်အတွက် စနစ်တကျထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြို့တွင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသော ဒေသများကိုစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၃.၁။ မြို့တွင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၃.၂။ မြို့တွင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသောဒေသများစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းများကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် အများပြည်သူများကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်လာနိုင်စေရန်အတွက် အသိပညာပေးခြင်းနှင့် ဒေသခံသက်ဆိုင်သူအားလုံးနှင့်ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၃.၃။ မြို့တွင်းနှင့်အန္တရာယ်ရှိသော ဒေသများစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သောဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ နည်းပညာနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုးခြင်းများကို ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်တို့မှလုပ်ဆောင်ရမည်။

အခန်း(၄)

အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့် အခြားသောမြို့ပြမြေများကို အများအသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် အကာအကွယ်ပေးခြင်း

အခြေခံမူ

မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် မြေအသုံးချမှုများကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများဖြစ်သည့် ပန်းခြံများ၊ အားကစားကွင်းများစသော အများအသုံးပြုနေသောနေရာများသည် အများအကျိုးထက် ပုဂ္ဂလိကကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် အသုံးပြုခြင်း၊ သိမ်းယူခြင်းများဖြစ်နေပါသည်။ ထို့အပြင် ထိုမြေမျိုးနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ရှင်းလင်းတိကျသော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုမရှိခြင်းကြောင့်လည်း အများပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားများကိုပါ ထိခိုက်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့် အခြားသောအများအသုံးပြုသည့်မြို့ပြမြေများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၄.၁။ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့် အခြားသောအများအသုံးပြုသည့်မြို့ပြမြေများကို အများအကျိုးစီးပွားအတွက် စနစ်တကျထိန်းသိမ်းအကာအကွယ်ပေးရမည်။

၄.၄.၂။ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့်အခြားသောအများအသုံးပြုသည့် မြို့ပြမြေများကို မတရားရယူထားခြင်းများကို ပြန်လည်စိစစ်၍ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများအဖြစ် ပြန်လည်သတ်မှတ်ရမည်။

၄.၄.၃။ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေများနှင့် အခြားသောအများအသုံးပြုသည့် မြို့ပြမြေများကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန် မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုဌာနမှ ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၄.၄။ မြို့ရွာအတွင်း အများနှင့်သက်ဆိုင်သောနေရာအသစ်များဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန်လိုအပ်လျှင် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ သဘောထားများနှင့်အညီ လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်းကို ပြုလုပ်သွားရမည်။

အခန်း(၅)

မြို့ပြစိုက်ပျိုးရေး

အခြေခံမူ

မြို့ပြတွင်စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ်လုပ်ဆောင်ရန် အခက်အခဲများစွာရှိသော်လည်း စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများဖြင့် မြို့ပြရှိဒေသခံပြည်သူများ၏ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ဝင်ငွေအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာအတွက်သော်လည်းကောင်း အထောက်အကူဖြစ်စေနိုင်သော လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် မြေအသုံးပြုမှု စီမံခန့်ခွဲမှုအားနည်းမှုကြောင့် မြို့ပြမြေအသုံးချမှု နှင့်ပတ်သက်ပြီး ပဋိပက္ခများစွာ ဖြစ်စေပါသည်။ အချို့သောအခြေအနေများတွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့်ဆက်စပ်၍ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ဒေသခံလူထုများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်သို့ လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ အရသော်လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအရသော်လည်းကောင်း ညစ်ညမ်းထိခိုက်မှုများဖြစ်စေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြို့ပြစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အခြေခံ၍ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၅.၁။ မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပြုလုပ်မှုဖြစ်စဉ်တိုင်းတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိပြီး သက်ဆိုင်သူအားလုံး ပါဝင်ဆွေးနွေးနိုင်သော ယန္တရားကိုစနစ်တကျတည်ထောင်ရမည်။

၄.၅.၂။ လုံခြုံစိတ်ချမှုရှိသောမြို့ပြစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်အတွက် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း၊ ပံ့ပိုးကူညီခြင်းများကိုလုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၅.၃။ မြို့ပြစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိဒေသခံများထိခိုက်မှုမရှိစေရန်အတွက် လိုအပ်သော အကာအကွယ်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

အခန်း(၆)

ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်

အခြေခံမူ

ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနတိုင်းရင်းသားများသည် ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့်မရရှိခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒသဘောထားများ လျစ်လျူရှုခံနေရခြင်း၊ ဒေသနှင့်ကိုက်ညီဆီလျော်သောအစီအစဉ်များမဟုတ်ခြင်းကြောင့် နစ်နာဆုံးရှုံးမှုများစွာ ဖြစ်ပေါ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၆.၁။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အစီအစဉ်များရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသရှိဌာနပြည်သူများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ မြေလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြု အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၄.၆.၂။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်မှုဖြစ်စဉ်တွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနတိုင်းရင်းသားများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်းနှင့် ထိခိုက်နစ်နာမှုများအတွက် လုံလောက်မြန်ဆန်သော အစားထိုးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၆.၃။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ အမှန်တကယ်ထိရောက်မှုရှိသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြစ်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၆.၄။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအစီအစဉ်များရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကရင်နီအမျိုးသားအဆင့် မြို့ပြ၊ ကျေးရွာစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရမည်။

အခန်း(၇)

ကျေးရွာနယ်နိမိတ် တိုင်းတာသတ်မှတ်ခြင်း

အခြေခံမူ

ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြအစီအစဉ်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်း တိကျသောမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ မြေအသုံးချမှုနှင့်မြေနှင့်ပတ်သက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များ ရှိရမည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်း တည်ရှိသောမြေ၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော အရင်းအမြစ်များအား မှတ်တမ်းတင်တိုင်းတာနိုင်ရေးနှင့် ကျေးရွာနယ်နိမိတ်များ တိတိကျကျ သတ်မှတ်နိုင်ရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကျေးရွာနယ်နိမိတ်တိုင်းတာ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၇.၁။ ဒေသခံပြည်သူများ၏မြေနှင့်အရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်အတွက် ကျေးရွာ၏ နယ်နိမိတ်တိုင်းတာခြင်း၊ မြေနှင့်ပတ်သက်သောစီမံခန့်ခွဲမှုများအကြောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိနိုင်ရန်အတွက် သုတေသနပြုခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၇.၂။ ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအတွက် ကျေးရွာ၏နယ်နိမိတ်တိုင်းတာခြင်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် သင့်လျော်သော ခေတ်မီနည်းစနစ်များကို အသုံးပြုသွားနိုင်ရန်နှင့် ကျေးရွာ၏မူလရှိပြီးသားနယ်နိမိတ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့်မှတ်တမ်းများကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။

၄.၇.၃။ နယ်နိမိတ်အငြင်းပွားမှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာ၊ ဒေသနှင့်လူမျိုးစုတို့၏ နယ်နိမိတ်သင့်မြတ်အောင် ဖြေရှင်းခြင်းယန္တရားများဖြင့်ဖြေရှင်းနိုင်ရေးနှင့် အချိန်ကြန့်ကြာမှုများမရှိစေရေးတို့အတွက် သတ်မှတ်=လုပ်ဆောင်ရမည်။

၄.၇.၄။ ကျေးရွာနယ်နိမိတ်များ တိုင်းတာခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တိကျခိုင်မာသောအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ခေတ်မီနည်းစနစ်များကိုအသုံးပြု၍ ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ သက်ဆိုင်သူအားလုံး ပါဝင်နိုင်သော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့်သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၇.၅။ တရားဝင်ကျေးရွာအဖြစ်အသိအမှတ်ပြုခြင်းမခံရသေးသည့် ကရင်နီအမျိုးသားများ၏ ကျေးရွာများ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုရရှိနိုင်ရေးအတွက်လည်း ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၈)

ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်

အခြေခံမူ

ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ စနစ်တကျမှတ်တမ်းမတင်နိုင်ခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူ လူထုနှင့်ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့်မရှိခြင်း၊ ခေတ်မီနည်းစနစ်များ ကိုအသုံးပြုနိုင်ခြင်းမရှိခြင်းတို့ကြောင့် ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များကို မရရှိနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲမှတ်တမ်းတင်နိုင်ရန်အတွက် တိကျပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက်များပေါ်အခြေခံ၍ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရမည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိမြေအသုံးချမှုအတွက်သာမက အနာဂတ်မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ် များအတွက်လည်း သက်ရောက်အကျိုးရှိစေရန်လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များသည် လက်ရှိဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားနှင့်စားဝတ်နေရေးဖူလုံမှုများအပြင် ၎င်းတို့မြေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်နှင့် စီမံခန့်ခွဲခွင့်များကိုပါ မြှင့်တင်ပေးရမည်။

ထို့ကြောင့် ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၈.၁။ ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များရေးဆွဲခြင်းကို သက်ဆိုင်ရာဒေသခံပြည်သူများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများမှ ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးဆွဲ သဘောတူဆုံးဖြတ်ထားသော အစီအစဉ်ဖြစ်ရမည်။

၄.၈.၂။ ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များသည် ကျေးရွာနှင့်ဒေသအဆင့်၏ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကဏ္ဍများတို့အတွက် သစ်တောနှင့်သားရဲတိရစ္ဆာန်၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် အထောက်အကူဖြစ်ရမည်။

၄.၈.၃။ ကျေးရွာမြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စနစ်တကျမှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သက်ဆိုင်သူအားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိခြင်းများဖြစ်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

အပိုင်း(၅)

မြေအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ယန္တရားတည်ထောင်ခြင်း

အခြေခံသဘောတရား

ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေနှင့် မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ အားလုံးကို စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေး၊ ပြည်သူပြည်သားများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရေး၊ ရိုးရာဓလေ့ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကိုအသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးနိုင်ရေး၊ ဤမူဝါဒပါရည်ရွယ်ချက်များ၊ အခြေခံမူများနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေး၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော မြေဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုယန္တရား အဖွဲ့အစည်းကို တည်ထောင်သွားရမည်။ ထိုယန္တရားကောင်းမွန်စွာလည်ပတ်နိုင်ရေးအတွက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းကို သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက် စနစ်တကျရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းသွားနိုင်ရေးနှင့် လွတ်လပ်သောမြေဆိုင်ရာ တရားရေးစနစ်ကို တည်ထောင်သွားနိုင်ရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်သွား ရန်ဖြစ်သည်။

အခန်း(၁)

မြေစီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်အဆင့်ဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း

အခြေခံမူ

မြေနှင့်ပတ်သက်သောစီမံခန့်ခွဲမှုပြုရာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမဟုတ်ဘဲ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် စီမံခန့်ခွဲ ခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများကို ချမှတ်ရန်လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ချမှတ်ရာတွင် စီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး မူဘောင်များချမှတ်ဆောင်ရွက်၍ ထိုမူဘောင်များတရားဝင်ဖြစ်ရန်၊ တိုးတက်အောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု များ လုပ်ဆောင်ရန်၊ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းများပြုရန်နှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် ထိုမူဘောင်များသည် ဒေသ၏လူမှုစီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေအနေ များကို ထင်ဟပ်စေရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေစီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ် လုပ်ဆောင်ရာ တွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၁.၁။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပြင် နိုင်ငံတကာရှိနည်းဥပဒေများ၊ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများ၊ သဘောဆန္ဒအလျောက် ဆောင်ရွက်သောလုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို အခြေခံရ၍ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက် ရမည်။

၅.၁.၂။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်များကို ဗဟိုမှထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ခြင်းနှင့် ချုပ်ကိုင် လွှမ်းမိုးခြင်းများမဟုတ်ဘဲ လွတ်လပ်စွာစီမံခန့်ခွဲနိုင်ခွင့်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အာဏာကို တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံနိုင်မှု ဖြစ်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၁.၃။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်များသတ်မှတ်ရာတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများမရှိစေဘဲ လူမှုရေးသာတူညီမျှမှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ဆောင်ရွက် ရမည်။

၅.၁.၄။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှု၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရားမူဘောင်များ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် လာစေရန်နှင့် ၎င်းတို့ကိုအသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်ပေးရမည်။

၅.၁.၅။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှု၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများသတ်မှတ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေအခွင့်အရေးများ မဆုံးရှုံးစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၅.၁.၆။ မြေစီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများသတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်လာနိုင်စေရေးနှင့် နယ်ပယ်ကဏ္ဍစုံမှသက်ဆိုင်သူများအားလုံး ပါဝင်လာနိုင်စေရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၁.၇။ မြေစီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်ဝတ္တရား သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသ၊ လူမျိုးစုများ ၏ ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကို အသိအမှတ်ပြုအကာအကွယ်ပေးရန်နှင့် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းကို ပြုရမည်။

အခန်း(၂)

မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ

အခြေခံမူ

ဤမူဝါဒပါရည်ရွယ်ချက်များပြည့်မီအောင် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက်နှင့် ကရင်နီပြည်၏ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ် စဉ်ဆက်မပြတ်တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ကရင်နီပြည်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် မြေစီမံခန့်ခွဲခွင့်ဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာကိုပေးအပ်ခြင်းကို ပြုလုပ်ရမည်။ ထိုမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့သည် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် ရှင်းလင်းတိကျသော၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ငန်းယန္တရားများကို တည်ထောင်၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ထို့ကြောင့် ကရင်နီပြည်၏မြေနှင့်သက်ဆိုင်သောမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များနှင့် ပတ်သက်၍ မူဝါဒချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၂.၁။ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဘာသာရေးနှင့်ရိုးရာဓလေ့အရခေါင်းဆောင်များ၊ အမျိုးသမီးနှင့်လူငယ် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် နယ်ပယ်ပေါင်းစုံမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သည့် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီများပူးတွဲသော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ကို သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက် ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်း၍ အကောင်အထည်ဖော်သွားရမည်။

၅.၂.၂။ သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့သည် ဤမူဝါဒပါ အခြေခံမူ၊ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့်အညီ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ အကောင်အထည်ဖော် စီမံခန့်ခွဲရမည်။

၅.၂.၃။ သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့သည် ဤမူဝါဒအရ ကရင်နီပြည်သူလူထုများအား မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် မြေအသုံးပြုခွင့်များ လုံခြုံမှုရှိစေရန်အတွက် အကာအကွယ်ပေးသွားရမည်။

၅.၂.၄။ သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက်မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့သည် မိမိတို့နှင့်သက်ဆိုင်သောဒေသအလိုက်၊ ကဏ္ဍအသီးသီးအလိုက် မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်၊ မြေအမျိုးအစားနှင့် မြေအသုံးပြုမှုတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော စာရင်းမှတ်တမ်းများ၊ သတင်းအချက်အလက်များကို ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်းနှင့် ခေတ်မီအောင်လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရမည်။

၅.၂.၅။ သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များသတ်မှတ်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် စီမံခန့်ခွဲမှုဘောင်သတ်မှတ်ခြင်း၊ လေးစားလိုက်နာခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို ဤမူဝါဒပါ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ အခြေခံမူများနှင့်ကိုက်ညီ၍ အဆင်ပြေစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၂.၆။ သက်ဆိုင်ရာဒေသလိုက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုပြုလုပ်ရာတွင် ဒေသအလိုက်စီမံခန့်ခွဲမှုအာဏာများ မမှန်မကန် အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်း၊ အကတိလိုက်စားခြင်းမှ ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် ထိရောက်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ထိန်းချုပ်ရမည်။

၅.၂.၇။ သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ဒေသအလိုက်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပြုနိုင်ရန်အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုမူဘောင်နှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသတ်မှတ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းစနစ်များတိုးတက်စေခြင်း၊ ရေရှည် တည်တံ့မှု ပိုမိုအားကောင်းအောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ မူဝါဒနှင့်ဥပဒေများမှတစ်ဆင့် တိုးတက်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြု လုပ်ရမည်။

၅.၂.၈။ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် မဟာဗျူဟာများချမှတ်လုပ်ဆောင်၍ စောင့်ကြည့်ရေးယန္တရားများ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သွားရမည်။

အခန်း(၃)

မြေဆိုင်ရာ တရားရေးစနစ်တည်ထောင်ခြင်း

အခြေခံမူ

ပြည်သူပြည်သားများတစ်ဦးချင်းအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အစုအဖွဲ့အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း မြေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများထိခိုက်ဆုံးရှုံး၍ သော်လည်းကောင်း၊ အငြင်းပွားမှုများ ကြောင့်သော်လည်းကောင်း ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးများမဆုံးရှုံး၊ မထိခိုက်စေရေးအတွက် သက်ဆိုင်သူအားလုံး လက်လှမ်းမီနိုင်သည့် မြေဆိုင်ရာလွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို တည်ထောင်သွားရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေဆိုင်ရာတရားရေးစနစ် တည်ထောင်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၃.၁။ မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် လွတ်လပ်သောတရားစီရင်ရေးစနစ်နှင့် အထူးသီးသန့်တရားရုံးများကို သက်ဆိုင်ရာ ဒေသအဆင့်ဆင့်အလိုက် သီးသန့်တည်ထောင်သွားရမည်။ သို့သော် ယင်းအထူးသီးသန့်တရားရုံးများကို မတည်ထောင်နိုင်မီကြားကာလတွင် ကရင်နီပြည်တရားရုံးချုပ်မှ အဆင့်ဆင့်သောတရားရုံးများကို ယင်းစီရင်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းနိုင်သည်။

၅.၃.၂။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော လွတ်လပ်သောတရားစီရင်ရေးစနစ်များအားကောင်းစေရေးအတွက် မြေဆိုင်ရာ အထူးရှေ့နေ ရှေ့ရပ်များမွေးထုတ်ခြင်း၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ် ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရမည်။

၅.၃.၃။ မြေနှင့်ပတ်သက်သောတရားစီရင်ရေးတွင် သက်ဆိုင်သူများအားလုံးလက်လှမ်းမီနိုင်ရေး၊ တန်းတူညီမျှမှု ဖြစ်ရေး၊ အယူခံနိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများရရှိနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၃.၄။ ဒေသခံပြည်သူအချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ အကြားတွင်သော် လည်းကောင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ဌာနဆိုင်ရာများအကြားတွင်သော်လည်းကောင်း မြေနှင့်ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုများ၊ တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လွတ်လပ်စွာသတင်းအချက်အလက်ရယူခွင့်နှင့် ထုတ်ပြန်ကြေညာခွင့်များရှိရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၃.၅။ မြေဆိုင်ရာတရားရေးဆုံးဖြတ်စီရင်မှုသည် အဂတိလိုက်စားမှု၊ တစ်စုံတစ်ဦး သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခု၏ လွှမ်းမိုးမှုမရှိရန် အကာအကွယ်ပေးလုပ်ဆောင်ရမည်။

အခန်း(၄)

မြေအခွင့်အရေးဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်း

အခြေခံမူ

မြေအခွင့်အရေးဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး စနစ်တကျနှင့် သင့်တင့်မျှတသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းဆိုင်ရာယန္တရားများကို ကြိုတင်တည်ထောင် ထားရန်လိုအပ်သည်။ ဤမူဝါဒအတည်မပြုမီ ဖြေရှင်းရန်ကျန်ရှိသေးသည့် မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုများအတွက် သော်လည်းကောင်း၊ ဤမူဝါဒအတည်ပြုပြီး နောက်ပိုင်းတွင်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အငြင်းပွားမှုများအတွက် သော်လည်းကောင်း၊ နောင်အနာဂတ်တွင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အငြင်းပွားမှုများနှင့်ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း နိုင်ငံသား တိုင်း တရားမျှတစွာအငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကရင်နီပြည်စည်းလုံး ညီညွတ်ရေး၊ ကရင်နီတစ်မျိုးသားလုံးအကျိုးရှိမည်ဟုအများမှ သဘောတူထားသောအခြားမြေနှင့် ဆက်စပ်သော မူဝါဒစီမံကိန်း အမျိုးသားမဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ရေတိုရေရှည်ရည်မှန်း ချက်များပါဝင်သောဘက်ပေါင်းစုံ သုံးသပ်မှုများကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေအခွင့်အရေးဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များ ကို အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၄.၁။ မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုများအတွက် သက်ဆိုင်ရာအောက်ခြေအဆင့်မှ အထက်အဆင့် အထိတိုင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမရှိသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ တရားမျှတမှုရှိသော လွတ်လပ်သော သီးခြားမြေအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်း ယန္တရားများကို တည်ဆောက်ရမည်။

၅.၄.၂။ မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုများအတွက် အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အများပြည်သူများ၊ သက်ဆိုင်ရာအကျိုးဆက်နွယ်သူများ၊ နယ်ပယ်ပေါင်းစုံမှကိုယ်စားပြုသည့် တတ်ကျွမ်းနားလည် သူများ ပါဝင်သော အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းရမည်။

၅.၄.၃။ မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုများဖြေရှင်းလုပ်ငန်းစဉ်များသည် လွယ်ကူရှင်းလင်းပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ သက်ဆိုင်သူအားလုံးလက်လှမ်းမီရမည့်အပြင် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းနှင့် ဒေသ၏လူမှုယဉ်ကျေးမှုစံနှုန်းများနှင့်ကိုက်ညီသော အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းလမ်းစဉ်များ ဖြစ်ရမည်။

၅.၄.၄။ ရိုးရာဓလေ့မြေအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းယန္တရား ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန် ပံ့ပိုးကူညီခြင်းနှင့် ထိုသို့ ဖြေရှင်းသောဆုံးဖြတ်ချက်များကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးရမည်။

၅.၄.၅။ မြေနှင့်ပတ်သက်သောအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်း ပြုလုပ်ရာတွင် အဂတိလိုက်စားမှု၊ ဘက်လိုက်မှုနှင့် အခွင့် အာဏာအလွဲသုံးမှုမရှိစေရေးအတွက် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ လွတ်လပ်သောစောင့်ကြည့်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက် ရမည်။

၅.၄.၆။ မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သောအငြင်းပွားမှုများကိုဆုံးဖြတ်ရာတွင် အများပြည်သူရှေ့မှောက်တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးနှင့် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ အယူခံခွင့်ရှိရေး၊ လူထုအခြေပြု အရပ်ဘက်လူမှုအသင်းအဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တသီးပုဂ္ဂလတို့ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်နိုင်ရေးတို့ကို အသိ အမှတ်ရမည်။

၅.၄.၇။ မြေအခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှုများအတွက် သက်ဆိုင်သူတို့၏အခွင့်အရေး ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှု မရှိစေရေးတို့အတွက် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရသော်လည်းကောင်း၊ ဤမူဝါဒအရသော်လည်းကောင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရမည်။

၅.၄.၈။ သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာအချင်းချင်းကြား၊ မျိုးနွယ်စုအချင်းချင်းအကြားတွင်ဖြစ်ပွားသော အငြင်းပွားမှုများ အတွက် သက်ဆိုင်ရာဒေသ၊ မျိုးနွယ်စုများဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်ရန်နှင့် ကျေးရွာနှင့် ပြင်ပမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့အကြားဖြစ်ပွားသော အငြင်းပွားမှုများအတွက် အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသ၏ အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းခြင်းကိုအခြေခံ၍ ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၄.၉။ ရိုးရာဓလေ့အရဖြေရှင်းရန်ခက်ခဲသည့် မြေအငြင်းပွားမှုပြဿနာများကို ဤမူဝါဒအရ ထွက်ပေါ်လာသော မြေဥပဒေဖြင့် အဆင့်ဆင့်ဖြေရှင်းသွားရမည်။ ထိုသို့ဖြေရှင်းရာတွင် ရိုးရာဓလေ့အရ ဖြေရှင်းထားသောအကြောင်း အရာပေါ်တွင် အခြေခံပြီးဆက်လက်ဖြေရှင်းသွား ရမည်။

အခန်း(၅)

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု

အခြေခံမူ

မြေဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းယန္တရားများထိရောက်စွာရှိနိုင်ရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အသုံးပြုမှုသည် လုံလောက်မှုရှိရန်နှင့် စနစ်တကျအသုံးပြုနိုင်ရေးသည် မဖြစ်မနေလိုအပ်သည်။ သတင်းအချက်အလက် များစီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများလေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ခန့်ထားခြင်း၊ ခေတ်မီနည်းပညာများအသုံးပြုခြင်း၊ ကြီးကြပ် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုကို ထိရောက်စွာပြုလုပ်ရန် ကွပ်ကဲခြင်းစသောလုပ်ငန်းများ ထိရောက်မှုရှိရန်အတွက် လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် မြေနှင့်ပတ်သက်၍ ရရှိလာသော ဘဏ္ဍာရေးများနှင့်ပတ်သက်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုကို သီးသန့်ဌာန သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းများထားရှိ၍ ထိရောက်သောစီမံခန့်ခွဲမှုပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင်အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၅.၁။ မြေနှင့်ပတ်သက်သောဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပိုမိုထိရောက်မှုရှိရန်အတွက်လိုအပ်သော စွမ်းရည် မြှင့်တင်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများလုံလောက်စွာခန့်ထားခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အလိုက် မြေနှင့်ပတ်သက်သော စီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပံ့ပိုးခြင်းလုပ်ငန်း များကို ထိထိရောက်ရောက်ပြုလုပ်ရမည်။

၅.၅.၂။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး စိစစ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ ခြင်း စသောလုပ်ငန်းများအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၅.၅.၃။ မြေနှင့်ပတ်သက်၍ရရှိလာသောဘဏ္ဍာငွေများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမဟုတ်ဘဲ ထိရောက်စွာအသုံးချနိုင်ရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ အသုံးပြုနိုင်ရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။

အပိုင်း(၆)

သုတေသနပြုခြင်းနှင့် မြေပုံရေးဆွဲခြင်း

အခြေခံသဘောတရား

မြေနှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များအတိအကျရရှိနိုင်ရန်၊ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကို ကောင်းမွန်စွာ ပြုလုပ်နိုင်ရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့သောမြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်အတွက် မြေနှင့်ပတ်သက်သော ထိရောက်မှန်ကန်လုံလောက်မှုရှိသည့် သုတေသနပြုခြင်းနှင့် မြေပုံရေးဆွဲခြင်းကို အချိန်နှင့်တပြေးညီ ပြုလုပ်သွားရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် အများပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိသော၊ မှန်ကန်တိကျသော ဖြစ်စဉ်များအပေါ်အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

အခန်း(၁)

သုတေသနပြုခြင်း

အခြေခံမူ

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုများလွန်းနေခြင်း၊ အထက်အဆင့်မှသာဦးဆောင်၍လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သုတေသနပြုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခြေခံအဆောက်အဦးဆိုင်ရာ၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကန့်သတ်မှုများရှိနေခြင်းကြောင့် မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် တိကျသောသတင်းအချက်အလက်များမရှိပဲ မြေအသုံးချမှုစနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲရေး၊ ဒေသခံများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးပြုခွင့် အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ မြေအုပ်ချုပ်စီမံမှုစနစ်တိုးတက်ကောင်းမွန်နိုင်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သော မြေစီမံခန့်ခွဲမှုတို့အတွက် လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ဖြစ်နေရပါသည်။ မြေ၊ မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်နှင့် သစ်တောများကဲ့သို့သော ဆက်စပ် သယံဇာတအရင်းအမြစ်များသည် လူထုလူတန်းစားအားလုံး၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းခိုင်မြဲမှု၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ လူမှုယဉ်ကျေးမှုနှင့်တန်ဖိုးထားမှုများနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်နွှယ်နေပါသည်။ ထို့အပြင် မြေသည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် ကိုယ့်ကြံ့ခိုင်မှုကိုယ်စီရင်ဖန်တီးပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာနိုင်ငံရေးအရ အလွန်အရေးပါသည့် ကိစ္စရပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေသုတေသနပြုခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များဆောင်ရွက်ရန် မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆.၁.၁။ ကရင်နီပြည်သူပြည်သားများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေအခွင့်အရေးများလုံခြုံမှုရှိစေရန်အတွက် အခြေခံကျသောသုတေသနပြုခြင်းလုပ်ငန်းများကို ခေတ်မီနည်းပညာများအသုံးပြု၍ ကျွမ်းကျင်သူများမှ သုတေသနပြုခြင်း၊ လုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၆.၁.၂။ သုတေသနပြုခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းယန္တရားများကို တည်ဆောက်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများအားလုံးပါဝင်နိုင်သော သုတေသနပြုခြင်းလုပ်ငန်းဖြစ်ရမည်။

၆.၁.၃။ ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများအတွက် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မတူကွဲပြားခြားနားသော ရိုးရာ ဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သုတေသနပြု လုပ်ဆောင် ရမည်။

၆.၁.၄။ မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း၊ မြေပြန်လည်နေရာချထားခြင်း၊ မြေခွဲဝေခြင်းနှင့် မြေအစားထိုးပေးခြင်း လုပ်ငန်း စဉ်များနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရှေ့ည်တည်တံ့မှုလုပ်ငန်းစဉ်များ ထိရောက်မှုရှိစေရန်၊ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့်နေရပ် စွန့်ခွာစစ်ဘေးတိမ်းရှောင်ရသူများနှင့် စစ်ဘေးဒုက္ခသည်များ၏ ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာပြန်လည် အခြေချနေထိုင်နိုင်ရန်၊ ကရင်နီပြည်၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံလုံခြုံမှုနှင့် လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုများရှိစေရန်အတွက် ထိရောက်သောသုတေသနပြု ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

အခန်း(၂)

မြေပုံရေးဆွဲခြင်း

အခြေခံမူ

ခေတ်နှင့်လျော်ညီသော မြေမှတ်တမ်းများပြုစုနိုင်ရန်၊ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို မှတ်တမ်း တင်နိုင်ရန်၊ မြေပြောင်းလဲအသုံးချမှုအတွက် အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက်ပြည့်စုံတိကျ မှန်ကန်သောသတင်းအချက် အလက်များရရှိနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်သော ခေတ်နှင့်အညီ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းများကို ပြုလုပ်သွားရမည်။ အနာဂတ်တွင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် မြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအငြင်းပွားမှုများ၊ မြေပြောင်း လဲအသုံးချမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့်အငြင်းပွားမှုများ၊ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အငြင်းပွားမှုများမှ ရှောင်ရှားနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး မူဝါဒများချမှတ်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆.၂.၁။ မြေပုံရေးဆွဲမှုပြုလုပ်ရာတွင် အများပြည်သူနှင့်တိုင်ပင်ညှိနှိုင်း၍ သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်နိုင်သော ပွင့်လင်း မြင်သာမှုရှိသည့် မြေပုံရေးဆွဲခြင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၆.၂.၂။ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မှတ်တမ်းများ၊ သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူများ ပွင့်လင်း မြင်သာစွာ လက်ခံရရှိနိုင်ခွင့်ရမည်။

၆.၂.၃။ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းပြုရာတွင် ခေတ်မီနည်းစနစ်များအပြင် ဒေသခံများအသုံးပြုသည့် မြေပုံနှင့်နည်းစနစ်များကိုပါ အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးရမည်။

၆.၂.၄။ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့်အတည်ပြုခြင်းများပြုလုပ်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများအား လွတ်လပ်သောကြိုတင် အသိပေးအကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြုလုပ်ရမည်။

၆.၂.၅။ မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့်အတည်ပြုခြင်းများကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏မြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ မြေအသုံးပြုခွင့်များနှင့် ၎င်းတို့၏အခွင့်အရေးများထိခိုက်မှုမရှိစေရန် ပြုလုပ်ရမည်။

အခန်း(၃)

မြေသတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲခြင်း

အခြေခံမူ

မြေစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း၊ မြေမှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ မြေသတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ အားနည်းခြင်း၊ ပြည့်စုံလုံလောက်သော မြေဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်မရှိခြင်းနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု အားနည်းခြင်းများကြောင့် မြေစီမံခန့်ခွဲရာတွင် အားနည်းချက်များစွာ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ မြေဆိုင်ရာသတင်း အချက်အလက်များကိုစီမံထားရှိခြင်းသည် မြေကိုစနစ်တကျစီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်၊ ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှု နှင့် မြေအသုံးပြုခွင့်များခိုင်မာစေရန်၊ မြေနှင့်ပတ်သက်သောအငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရာတွင်အထောက်အကူ ပြုနိုင်ရန်နှင့် နိုင်ငံ၏ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအတွက် အရေးပါသောအကြောင်းအရင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆.၃.၁။ မြေနှင့်ပတ်သက်သောစီမံခန့်ခွဲမှုများကိုစနစ်တကျ ပြုလုပ်နိုင်ရန်နှင့်အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းမှုဘောင်ကိုရေးဆွဲ၍ မြေနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ပြည့်စုံစွာ မှတ်တမ်းတင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်များစိစစ်ခြင်းနှင့် သတင်းထုတ်ပြန်ခြင်းများကို ပုံမှန်ပြုလုပ် ရမည်။

၆.၃.၂။ မြေနှင့်ပတ်သက်သောသတင်းအချက်အလက်များ ပြည့်စုံစွာမှတ်တမ်းတင်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော လူ့အရင်းအမြစ်များပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း၊ ခေတ်မီနည်းပညာများအသုံးပြုခြင်း၊ ဘဏ္ဍာငွေဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများကို ကရင်နီပြည် ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီမှထိရောက်စွာ ပံ့ပိုးအသုံးပြုရမည်။

၆.၃.၃။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူများလျှင်လျှင်မြန်မြန် လက်ခံရရှိနိုင်ရေး နှင့် ၎င်းတို့၏မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် အသုံးပြုခွင့်အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရန်အတွက် အသုံးပြုခွင့်ရှိရမည်။

၆.၃.၄။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ မြေဈေးကစားမှုများထိန်းချုပ်ခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုရှိစေခြင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျှော့ချခြင်း၊ မြေလက်ဝါးကြီးအုပ်မှုထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုကိုချနိုင်ရန် တို့အတွက် အသုံးပြုရမည်။

အပိုင်း(၇)

တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်း

အခြေခံသဘောတရား

ကရင်နီပြည်ရှိ ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်နှင့် စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်များကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံ ခန့်ခွဲမှုများကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းများနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်းမရှိသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်များကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

အခန်း(၁)

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်သူပြည်သားများ၏မြေပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေးများ၊ မြေအသုံးချခြင်းနှင့် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုအခွင့်အရေးများသည် အသိအမှတ်ပြုခြင်းမခံရခြင်းနှင့် သင့်တင့်လျော်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများမရှိခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများဆုံးရှုံးကြရပါသည်။ ထို့အပြင် တည်ငြိမ်သောဈေးကွက်ကို အာမခံဖော်ဆောင်ပေးသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ထိန်းချုပ်မှုများမရှိခြင်းကြောင့်လည်း အကျိုးဆက်များအနေဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများတို့၏ လူမှုစီးပွား၊ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ဂေဟစနစ်များပါ ထိခိုက်ပျက်စီးစေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြေအခွင့်အရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းမူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အခြေခံ၍ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၁.၁။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများတို့၏ရိုးရာဓလေ့အရ စီမံခန့်ခွဲလာသော မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် နယ်နိမိတ်များကို တရားဝင်စီမံပိုင်ဆိုင်ခွင့်များရရှိစေရေး တို့အတွက် ဥပဒေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ အကာအကွယ်ပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသအတွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာရှိ လူ့အခွင့်အရေးစံချိန်စံနှုန်းများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကြေညာစာတမ်းနှင့် စာချုပ်စာတမ်းပါ စံချိန်စံနှုန်းများကို အခြေခံ၍ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၁.၂။ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာပြည်သူတို့၏ ဆုံးရှုံးသွားရသောမြေဆိုင်ရာရပိုင်ခွင့် (Restitution) ပြန်လည်ရရှိနိုင်ရန်အတွက် မြေပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း(Return)၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း (Resettlement) နှင့် မြေနေရာအစားထိုးပေးခြင်း(Relocation)များကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရမည်။

၇.၁.၃။ အမျိုးသမီးများ၊ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများတို့၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများသည် အများနှင့်တန်းတူရှိနိုင်စေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၇.၁.၄။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ လွတ်လပ်သောကုန်သွယ်မှုနှင့် အခြားသောမြေအသုံးချမှုပုံစံအမျိုးမျိုးကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ဂေဟစနစ်များ၊ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများကို ထိခိုက်မှုမရှိစေရန် အကာအကွယ်ပေးလုပ်ဆောင်ရမည်။

၇.၁.၅။ မြေနှင့်ပတ်သက်သော အုပ်ချုပ်စီမံမှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ အမျိုးသားစံချိန်စံညွှန်းများပေါ်ပေါက်လာနိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်းနှင့် ပြည်နယ်အဆင့် အမျိုးသားစံနှုန်းများ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ရေးတို့အတွက်လည်းကောင်း လုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့ အမျိုးသားအဆင့်စံနှုန်းများ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံတကာရှိမြေနှင့်ပတ်သက်သောစံချိန်စံနှုန်းများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေနှင့်အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေး သဘောတူညီချက်နှင့်စာချုပ်များ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများတို့၏ လူမှုယဉ်ကျေးမှုနှင့် တန်ဖိုးထားမှုများတို့အပေါ်အခြေခံ၍ သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

၇.၁.၆။ ကရင်နီပြည်ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီသည် မြေအုပ်ချုပ်စီမံခြင်းကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများမရှိစေရေးတို့အတွက် ထိရောက်သောစည်းမျဉ်း စည်းကမ်းနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သတ်မှတ်ခြင်း၊ ထိရောက်သောအရေးယူခြင်း၊ လွတ်လပ်သောစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းများကို ပြုလုပ်ရမည်။

၇.၁.၇။ ကရင်နီပြည်ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီသည် မြေနှင့်ပတ်သက်သောအုပ်ချုပ်စီမံခြင်းကဏ္ဍတွင် လွတ်လပ်သော ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်း (Free Prior Informed Consent FPIC) လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အားကောင်းလာစေရန်အတွက် ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာဒေသ၊ အဆင့်အလိုက်လိုအပ်သော လုပ်ငန်းယန္တရားများကို တည်ထောင်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုတို့ကို အခြေခံ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် ရမည်။

၇.၁.၈။ ကရင်နီပြည်ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီသည် ကရင်နီပြည်အတွင်းသို့ နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် ဝင်ရောက်လာသော မျိုးရိုးဗီဇပြုပြင်ပြောင်းလဲထားသောမျိုးစေ့များနှင့် ၎င်းတို့နှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော လုပ်ငန်းများကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများမှ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေနှင့်လူမှုစီးပွား လုံခြုံမှုရှိစေရန်အတွက်လိုအပ်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများသတ်မှတ်ခြင်း များကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၇.၁.၉။ ကရင်နီပြည်ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီသည် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်များနှင့် နယ်နိမိတ်ပိုင်ဆိုင်မှုများကိုနည်းပေါင်းစုံဖြင့် သိမ်းဆည်းခြင်း၊ မြေဈေးကစားခြင်း၊ မြေလက်ဝါးကြီးအုပ်ခြင်းများမရှိစေရန် လိုအပ်သောယန္တရားများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုသတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရ မည်။

အခန်း(၂)

ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်၊ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ

အခြေခံမူ

ဘိုးဘွားစဉ်ဆက် အသုံးပြုလာသည့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများသည် ခေတ် အဆက်ဆက် အသိအမှတ်ပြုမှုမခံရခြင်း၊ တရားဝင်အကာအကွယ်ပေးမှုမရှိခြင်းနှင့် အဆုံးသတ်သွားရန် လုပ်ဆောင် နေမှုများစသော ခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့် ကြုံတွေ့ကြရပါသည်။ ရိုးရာဓလေ့မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများသည် ၎င်းတို့၏ လူမှု စီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှု၊ စားဝတ်နေရေးဖူလုံမှုနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု၊ နိုင်ငံရေးတန်ဖိုးထားမှုများနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်နေပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်၊ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စပ်လျဉ်း သည့်မူဝါဒများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၂.၁။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်နှင့် အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေဖြင့်တရားဝင် အသိအမှတ်ပြု၍ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်။

၇.၂.၂။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ သာတူညီမျှစွာ၊ လုံခြုံစိတ်ချစွာ၊ ရေရှည်တည်တံ့စွာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရရှိစေရန် အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ထောက်ပံ့ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၂.၃။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဌာနေတိုင်းရင်း သားများအခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း (UNDRIP)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း၏ ဌာနေလူမျိုးစု ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်အမှတ်(၁၆၉)၊ အခြားသော ဇီဝမျိုးကွဲမှုဆိုင်ရာညီလာခံပါ လူ့အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ် မြှင့်တင်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၂.၄။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများပိုင်ဆိုင်သော မြေ၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော အရင်းအမြစ်များနှင့် လုပ်ငန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့၏သဘောတူညီချက်မရရှိဘဲ အတင်းအဓမ္မရယူခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းများ မရှိစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။ ထို့ပြင် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအရ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်ကို နောင်လာ နောင်သားများအား လက်ဆင့်ကမ်းအမွေအဖြစ် လွှဲပြောင်းပါကလည်း ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့်အညီ လွှဲပြောင်းခြင်းကို လည်း တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရမည်။

အခန်း(၃)

မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်

အခြေခံမူ

မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လူမှုစီးပွား၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်မှုများကိုပြုလုပ်၍ တိကျရှင်းလင်းသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၏ လူမှုစီးပွား အခြေအနေတည်ငြိမ်မှု၊ လူမှုရေးအရတရားဝင်မှု၊ လူ့အခွင့်အရေးအပြည့်အဝခံစားနိုင်မှု တို့အတွက် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်။

ထို့ကြောင့် မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၃.၁။ မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံနှင့်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုအခြေခံ၍ တရားဝင်ဖြစ်လာနိုင်ရေးအတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုချမှတ် ဆောင်ရွက် ရမည်။

၇.၃.၂။ မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အသိအမှတ်ပြုခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သာတူညီမျှမှုရှိစေခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် အထူးသဖြင့် အသေးစားလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသူများ၊ အမျိုးသမီးနှင့် ထိခိုက်ရလွယ်သောအုပ်စုများ၏ အခွင့်အရေးကို အလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၃.၃။ မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားဝင်ဖြစ်လာနိုင်စေရေး တို့အတွက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်သောဘဏ္ဍာရေး၊ နည်းပညာနှင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းများကို ပံ့ပိုးကူညီ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၃.၄။ မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးချခွင့်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းပွားမှုပြဿနာ ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ပါဝင်သင့်ပါဝင်ထိုက်သော ဒေသခံရပ်မိရပ်ဖတို့နှင့်ပူးပေါင်းပြီး လေ့လာဆန်းစစ်ကာ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်း လုပ်ငန်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြေအသုံးချလုပ်ကိုင်နေသူ၏ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးထိခိုက်နစ်နာမှု မရှိစေရေးအတွက် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇.၃.၅။ မှတ်တမ်းတင်မထားသေးသော မြေများနှင့်ပတ်သက်၍ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်သည့်အခြေ အနေမျိုးဖြစ်ပါက လတ်တလောမြေအသုံးချသူ၏ စားဝတ်နေရေး ပြေလည်ရန်အတွက် မြေအသုံးပြုမှုကို ချက်ချင်း ရပ်သိမ်းခြင်းမပြုဘဲ သင့်လျော်သည့်အချိန် အတိုင်းအတာအား သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အပိုင်း(၈)

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များအပေါ် တုံ့ပြန်မှုများ

အခြေခံသဘောတရား

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားများ ထိခိုက်ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများနှင့် နှစ်စဉ်ပိုမိုကြုံတွေ့လာရသည်။ အချို့သောအကြောင်းရင်းများသည် လူတို့ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကိုရှေးရှုသောလုပ်ငန်းများကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကိုတုံ့ပြန်နိုင်မည့် အစီအစဉ်များမရှိခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ထိရောက်သောသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာမူဝါဒများမရှိခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် နည်းစနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားနည်းခြင်းများကြောင့်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ကရင်နီမြေမူဝါဒတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကိုတုံ့ပြန်နိုင်မည့် မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

အခန်း(၁)

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု

အခြေခံမူ

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ပြည်သူလူထုများ၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်များ၊ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများနှင့် မြေအခြေပြုလုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများ၏ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုကို များစွာထိခိုက်ပျက်စီးစေပါသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကိုတုံ့ပြန် တားဆီးနိုင်မည့် မြေအသုံးချမှုအစီအစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများ၏ လူမှုစီးပွားတည်ငြိမ်မှုအတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း များကိုလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် မဟာဗျူဟာများချမှတ်၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

ထို့ကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာတုံ့ပြန်မှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၁.၁။ မြေစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို တားဆီးတုံ့ပြန်အရေးယူနိုင်ရန် မဟာဗျူဟာများ၊ လိုအပ်သောမူဝါဒ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၁.၂။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲသက်ရောက်မှုများ၏ အကျိုးဆက်များမှ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများနှင့် အထူးသဖြင့်လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများ၏အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်မြှင့်တင်ပေးခြင်း လုပ်ဆောင်ရမည်။

၈.၁.၃။ မြေအသုံးချမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို တားဆီးတုံ့ပြန်အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အစီအစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်သော ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် နိုင်ငံတကာရှိ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်များ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ကိုက်ညီအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၁.၄။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများကြီးစွာဖြစ်ပေါ်စေမည့် မြေအသုံးချခွင့်ပြုခြင်း၊ မြေအသုံးချခြင်းနှင့် မြေစီမံခန့်ခွဲခြင်းများကို ထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ခြင်းများဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၁.၅။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို တုံ့ပြန်တားဆီးနိုင်မည့် အစီအစဉ်များဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူ့အရင်းအမြစ်ပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဒေသအခြေပြုတားဆီးတုံ့ပြန်မှုအစီအစဉ်များကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးရမည်။

၈.၁.၆။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာတုံ့ပြန်မှုများနှင့်စပ်လျဉ်းသော အသိပညာများ၊ တုံ့ပြန်တားဆီး မည့်နည်းလမ်းများကို ဒေသခံပြည်သူများကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိနိုင်ရန်၊ သတင်းအချက်အလက် များကိုလက်လှမ်းမီသုံးစွဲနိုင်ရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၂)

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ တုံ့ပြန်နိုင်ရန် စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း

အခြေခံမူ

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များတုံ့ပြန်ခြင်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် မြေ၊ သားငါး၊ သစ်တောနှင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတို့၏အရေးပါမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် တုံ့ပြန်မှုအစီအစဉ်များသည် နိုင်ငံတကာရှိလူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများ၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုပဋိညာဉ်ပါ အခြေခံမူများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရန်လိုအပ်သည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို တုံ့ပြန်နိုင်မည့် ဒေသအလိုက်စီမံခန့်ခွဲမှုများကို သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

ထို့ကြောင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များတုံ့ပြန်မှုနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို အခြေခံသင့်ပါသည်။

၈.၂.၁။ အမျိုးသားအဆင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုနှင့်ပတ်သက်သော မဟာဗျူဟာအစီအစဉ်များကို စနစ်တကျ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၂.၂။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြိုတင်ကာကွယ်မှုများ၊ တုံ့ပြန်မှုများကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်း၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအခြေခံမူများကို အခြေခံ၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများမရှိဘဲ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၂.၃။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ခံစားရသူများ၏ လူမှုစီးပွားပြန်လည်ထူထောင်ရေး၊ မြေပိုင်ဆိုင်အသုံးချခွင့် အခွင့်အရေးများလုံခြုံမှုရရှိစေရေးနှင့် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများအမြန်ဆုံး ထိရောက်စွာ ရရှိခံစားနိုင်ရေးတို့အတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှုရှိသောလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၂.၄။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုနှင့်ပတ်သက်သောတုံ့ပြန်မှုများ လျင်မြန်ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အောက်ခြေဒေသအဆင့်အထိ အများပြည်သူများ၊ သက်ဆိုင်ရာဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်များ ခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၂.၅။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အသိပညာများနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဒေသခံပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လက်ခံရရှိနိုင်ရေးနှင့် လက်လှမ်းမီ သုံးစွဲနိုင်ခွင့်ရှိရေးရှိရန်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၂.၆။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အစီအစဉ်များကိုချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်နယ်တစ်ခုတည်းအနေဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့်ဘေးအန္တရာယ်များကိုတုံ့ပြန်နိုင်ရန်ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းပြုရမည့်အပြင်

ပြည်နယ်အချင်းချင်းအကြား၊ ဒေသအချင်းချင်းအကြားနှင့် နိုင်ငံဖြတ်ကျော်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကိုပါ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ရှုထောင့်စုံမှ ပါဝင်ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

အခန်း(၃)

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု

အခြေခံမူ

မြေကိုအသုံးပြုပြီး အကြီးစားစိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်းများ၊ သဘာဝသယံဇာတတူးဖော်ရေး စီမံကိန်းများ၊ အကြီးစား ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများနှင့် သစ်ထုတ်လုပ်မှုစီမံကိန်းများကြောင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ မြေနှင့်သဘာဝ သယံဇာတအရင်းအမြစ်များ ကိုယ်တိုင်စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှု အခွင့်အရေးများဆုံးရှုံးခြင်း၊ ရိုးရာဓလေ့ မြေယာစီမံ အုပ်ချုပ်ခွင့်များ အသိအမှတ်ပြုမခံရခြင်း စသည့်ပြဿနာများနှင့်ကြုံတွေ့ရသည့်အပြင် ထိုစီမံကိန်း များကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးခြင်းအကျိုးဆက်များကို ဒေသခံများ ခံစားနေရပါသည်။ ထို့ကြောင့် နောင်အနာဂတ်တွင် မည်သည့်စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများမဆို ဒေသခံလူထု၏အခွင့်အရေးနှင့် သဘောထားများကို လေးစားလိုက်နာ၍ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစေသောစီမံကိန်းများကို အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုဆိုင်ရာမူဝါဒများချမှတ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၃.၁။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရန်အတွက် မည်သည့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းမဆို ဒေသခံပြည်သူ လူထုများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး စီမံကိန်းအကောင်အထည် ဖော်ဆောင်သူများဖက်မှ ပွင့်လင်း မြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိစေရန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ သဘောတူညီချက်များ၊ လုပ်ငန်းအချိန်ကာလ၊ ထိခိုက်နစ်နာမှုများအား ဆန်းစစ်သောပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း၊ လုံခြုံမှုနှင့် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာဆန်းစစ်ခြင်း (Environmental Impacts Assessment, Social Impacts Assessment, Health Impacts Assessment, Security and Conflict Assessment) စသည်များကို လုပ်ငန်းမစတင်မီ၊ လုပ်ငန်းအကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်နေစဉ်နှင့် လုပ်ငန်းပြီးဆုံးသည်အထိ သတင်းအချက်အလက်များကို ပုံမှန်ချပြ ဆွေးနွေးသွားရမည်ဖြစ်သည်။

၈.၃.၂။ မြေနှင့်ပတ်သက်သောမူဝါဒများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးကို မဖြစ်မနေထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၈.၃.၃။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် ဘဏ္ဍာငွေများသီးသန့်ထားရှိခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများခန့်အပ်ခြင်းများနှင့် အမျိုးသားအဆင့်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းအစီအစဉ်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၈.၃.၄။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းများကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာန တိုင်းရင်းသားများ၏ လူမှုစီးပွားအခြေအနေများ မူလအခြေအနေထက် ပိုမိုဆိုးရွားသွားမှုမရှိစေရန်နှင့် အခြား သင့်လျော်သောအစားထိုးမှုအစီအစဉ်များ လုပ်ဆောင်ရမည်။

၈.၃.၅။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဒေသမှ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်လာစေနိုင်ရေး၊ လွတ်လပ်သောကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြား သဘောတူညီမှုရယူခြင်းနည်းလမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရေးနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာ၍ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှု ရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။

အပိုင်း(၉)

တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း၊ အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်း

အခြေခံသဘောတရား

ကရင်နီပြည်ရှိ မြေ၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်သော သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို မူဝါဒပါရည်ရွယ်ချက်များနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သောစွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းများ၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းများ၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်ခြင်း၊ မူဝါဒအတည်ပြုခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့ဖော်ဆောင်ရာတွင် ကရင်နီမြေမူဝါဒ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ အခြေခံမူနှင့်လမ်းညွှန်မှု မူဘောင်တို့ကိုအခြေခံ၍ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ အစားအစာလုံခြုံမှုနှင့် အစားအစာ အုပ်ချုပ်စီမံခွင့်မြှင့်တင်ရန်၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏လူမှုစီးပွား တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန်၊ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ရှေ့ညီတည်တံ့ခိုင်မြဲစေရန်၊ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့်အခွင့်အရေးများ ခိုင်မာစေရန်နှင့် ဒေသခံပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပေါင်း ပါဝင်လာစေရန် စသောအခြေခံအချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ လုပ်ဆောင်ရမည်။

အခန်း(၁)

သင်တန်းပေးခြင်း၊ စွမ်းရည်များမြှင့်တင်ခြင်း

အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်၏ မြေကဏ္ဍ အုပ်ချုပ်စီမံမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် ထိရောက်စွာအုပ်ချုပ်စီမံနိုင်ရန်အတွက် လုံလောက်သောဝန်ထမ်းများခန့်ထားခြင်း၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ခြေအဆင့်မှ အထက်အဆင့်ထိတိုင် ခေတ်နှင့်လျော်ညီသော နည်းစနစ်များ ရယူသုံးစွဲနိုင်ရေးအတွက် ပြည်နယ်အဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်၊ ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်အထိတိုင် အပြန်အလှန်လေ့လာသင်ယူခြင်း၊ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပံ့ပိုးကူညီခြင်းများဆောင်ရွက်ရမည်။

ထို့ကြောင့် မြေကဏ္ဍ အုပ်ချုပ်စီမံမှုစွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကိုအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၁.၁။ မြေကဏ္ဍအုပ်ချုပ်စီမံမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာနှင့်ပတ်သက်သော နည်းဗျူဟာများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၁.၂။ သင့်လျော်မှန်ကန်သောဝန်ထမ်းများခန့်ထားခြင်းနှင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသူများသာမက၊ ဒေသခံပြည်သူများပါလက်ခံရရှိနိုင်ရန် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၁.၃။ စွမ်းရည်ပြည့်လှူအရင်းအမြစ်များ၊ နည်းစနစ်များသက်ဆိုင်ရာဒေသအဆင့်အလိုက် ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲစေနိုင်ရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများကို ထိရောက်သောလုပ်ထုံး လုပ်နည်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၂)

အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်း

အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်၏ မြေကဏ္ဍအုပ်ချုပ်စီမံမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ကရင်နီမြေမူဝါဒ၏ ထိရောက်မှုကို သိရှိစေနိုင်ရန် အတွက် လက်တွေ့အသုံးပြု အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများ၊ ကနဦးစမ်းသပ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရ မည်။

ထို့ကြောင့် ကရင်နီပြည်၏ မြေမူဝါဒကိုအကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၂.၁။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကနဦးစမ်းသပ်အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၂.၂။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒေသခံပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပူးပေါင်းပါဝင်လာစေရေး၊ သတင်းအချက်အလက်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံရရှိ သုံးစွဲနိုင်ရေး၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၂.၃။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ထိရောက်သောပံ့ပိုးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၃)

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း

အခြေခံမူ

ကရင်နီမြေမူဝါဒ ထိရောက်စွာအကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲ ဖြတ်ခြင်း၊ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် အရေးယူတုံ့ပြန်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ အများပြည်သူများပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရမည်။

ထို့ကြောင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းများနှင့်ပတ်သက်သော မူဝါဒများချမှတ် ဆောင်ရွက်ရာ တွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၃.၁။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ ထိရောက်စွာအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် မြေအုပ်ချုပ်စီမံခြင်းကဏ္ဍများ၏ တိုးတက်အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အများပြည်သူ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သတ်မှတ်ခြင်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၃.၂။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ပြုစုထားရမည်။

၉.၃.၃။ မြေစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်စီမံခြင်းဖြစ်စဉ်များတွင် အဂတိလိုက်စားမှု၊ အခွင့်အာဏာအလွဲ သုံးစားမှု၊ မူဝါဒ သတ်မှတ်ချက်ထက်ကျော်လွန်၍ အသုံးပြုနေမှုများမရှိစေရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသတ်မှတ်၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၃.၄။ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့်ကို ထိရောက်သော ကာကွယ်မှုများပြုလုပ်နိုင်ရန်နှင့် ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းများကို စနစ်တကျဖွဲ့စည်း၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၃.၅။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်နှင့် အခွင့်အရေးများ တရားမျှတစွာ အပြည့်အဝရရှိနိုင်ရေးအတွက် လျင်မြန်စွာတုံ့ပြန်နိုင်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၃.၆။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ပြည်သူလူထုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လက်ခံရရှိနိုင်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း(၄)

မူဝါဒအတည်ပြုခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်း

အခြေခံမူ

ကရင်နီပြည်သူပြည်သားများ၏ မြေပိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့်၊ မြေစီမံခန့်ခွဲခွင့်တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝခံစားရရှိနိုင်ရေးတို့အတွက် ကရင်နီမြေမူဝါဒ အတည်ပြုရမည်။ ကရင်နီမြေမူဝါဒ အတည်ပြုခြင်း လုပ်ဆောင်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ မူဝါဒပြင်ဆင်ခြင်းများဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း အများပြည်သူများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ခွင့်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစွာလုပ်ဆောင်ရမည်။

ထို့ကြောင့် မူဝါဒအတည်ပြုခြင်းများနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မူဝါဒများချမှတ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၄.၁။ မူဝါဒအတည်ပြုခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အများပြည်သူ၏ ဆန္ဒသဘောထား တောင်းခံခြင်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ဆောင်ရမည်။

၉.၄.၂။ မူဝါဒအတည်ပြု အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းခြင်း၊ တာဝန်ခွဲဝေခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

၉.၄.၃။ မူဝါဒပါအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝခံစားရရှိနိုင်ရေးအတွက် ကရင်နီမြေဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းကို ကရင်နီမြေမူဝါဒအတည်ပြုပြီး အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉.၄.၄။ ကရင်နီပြည်သူလူထုများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏မြေဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝ ရရှိခံစားနိုင်ရေး နှင့် အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရေးတို့အတွက်ကိုသာရှေးရှု၍ ဤမူဝါဒပါအချက်များ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဖြည့်စွက်ခြင်းများကို(၅)နှစ်တစ်ကြိမ် ပြုလုပ်သွားရမည်။

အပိုင်း(၁၀)

အထွေထွေ

အခြေခံသဘောတရား

ကရင်နီမြေမူဝါဒသည် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ မြေ၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ရေရှည်တည်တံ့အောင် ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းများပြုလုပ်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် နယ်စပ် ဖြတ်ကျော်မှုကိစ္စရပ်များ၊ အမျိုးသားဥယျာဉ်များသတ်မှတ်ခြင်းကိစ္စရပ်များ၊ သစ်တောစီမံခန့်ခွဲခြင်းကိစ္စရပ်များ၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၊ ရေအရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းကိစ္စရပ်များ၊ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဂေဟအခြေပြုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ခြင်း စသည်တို့နှင့် အပြန်အလှန်ဆက်စပ်နေပါသည်။ မြေစီမံခန့်ခွဲမှု နှင့်စပ်လျဉ်း၍ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြေနှင့်အခြားကဏ္ဍတို့၏ အပြန်အလှန်ဆက်နွှယ်မှုတို့ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရ မည်။

ထို့ကြောင့် မြေ၊ မြေနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲရာတွင် အောက်ပါကဏ္ဍများ နှင့်ပတ်သက်ပြီး ခိုင်မာသောမူဝါဒများချမှတ်၍ ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၀.၁။ သစ်တောအရင်းအမြစ်များ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်ရန် ကာကွယ်ခြင်းထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စနစ်တကျ အသုံးပြုခြင်းများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ သစ်တောအရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲခြင်းတွင် ကရင်နီပြည်ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ တစ်ရပ်တည်းမှမဟုတ်ဘဲ ဒေသခံပြည်သူများအား လွတ်လပ်စွာ ထိန်းသိမ်းစီမံခန့်ခွဲခွင့်ကိုပါ ချမှတ်လုပ်ဆောင်ရမည်။ သစ်တောအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အစီအစဉ်များချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သစ်တောတည်ရှိရာဒေသရှိ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ် စောင့်ရှောက်ထားသောသစ်တောများကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ လူမှုစီးပွားကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ သစ်တောအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဖြစ်စဉ်များတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ သစ်တောတည်ရှိရာ ဒေသအတွင်းရှိ ဒေသခံပြည်သူ များ သစ်တောစီမံထိန်းသိမ်းခြင်းများနှင့်ပတ်သက်သော အသိပညာနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့်လက်ခံရရှိရေးနှင့် လက်လှမ်းမီသုံးစွဲခွင့်ရှိရမည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့အား လွတ်လပ်သောကြိုတင် အသိပေး အကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်းများမရှိဘဲ ၎င်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော မြေနှင့်သစ်တောအရင်းအမြစ်များကို အခြားသောသူများအားလုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုခြင်း၊ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းမရှိစေရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည်။ ဒေသခံ ပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ သစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ကောင်းမွန်စေရန် အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူ့အရင်းအမြစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၀.၂။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုများဆောင်ရွက်ရာတွင် ကရင်နီပြည်နှင့်ထိစပ်လျက်ရှိသော ပြည်နယ်များ၊ နိုင်ငံများ၏ နယ်နိမိတ်ကို ဖြတ်ကျော်သွားလာသော မြေ၊ ရေ၊ သစ်တော၊ သားငါးတို့နှင့်ဆက်စပ် လျက်ရှိသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်များ၊ နိုင်ငံများနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ရမည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်နယ်၏ အချုပ်အခြာအာဏာကိုမထိခိုက်စေဘဲ သင့်တင့်လျော်ညီသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ အကာအကွယ်အစီအစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရမည်။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုပြုရာတွင် အကျိုးသက်ဆိုင်သူများအားလုံးပါဝင်နိုင်ရန်နှင့် အထူးသဖြင့် အသေးစားလုပ်ငန်းများဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုသူများ၏ လူမှုစီးပွားထိခိုက်မှုမရှိစေရေးတို့အတွက် အာမခံချက်ရှိသော အကာအကွယ်ပေးမှုပြုရမည်။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုဆိုင်ရာစရိတ်များ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ မြေအသုံးချခွင့် စသောအခွင့်အရေးများ ထိခိုက်မှုမရှိစေရန်အတွက် အကာအကွယ်ပေးလုပ်ဆောင်ရမည်။

၁၀.၃။ ပြည်နယ်၏ မြေနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် ရှင်းလင်းတိကျသောရည်ရွယ်ချက်၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ အမျိုးသားဥယျာဉ်များသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဂေဟအခြေပြုခရီးသွားလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝထိန်းသိမ်းတောများ တည်ထောင်ခြင်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအား လွတ်လပ်သောကြိုတင် အသိပေးအကြောင်းကြားသဘောတူညီမှုရယူခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကျင့်သုံးရမည် ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့၏လူမှုစီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးတန်ဖိုးထားမှုများ မပျက်စီးသွားစေရန် အကာအကွယ်ပေးရမည်။

၁၀.၄။ မြေစီမံခန့်ခွဲမှုများပြုရာတွင် ပြည်နယ်၏ မြေအခြေပြုစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ တိုးတက်စေရန်မဟာဗျူဟာများ ချမှတ်၍ဆောင်ရွက်ရမည်။ ပြည်နယ်ပြည်သားများ၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ စားသုံးသူအခွင့်အရေးများ လုံခြုံစေရန်၊ လုံခြုံမှုနှင့် အစားအစာအုပ်ချုပ်စီမံခွင့်များ အားကောင်းလာစေရန်၊ အစားအစာ လွတ်လပ်မျှတသော စီးပွားရေးစနစ်များ အားကောင်းလာစေရန်၊ အာမခံချက်ရှိသောဈေးကွက်များ ဖြစ်လာစေရန်အတွက် တိကျခိုင်မာသောမူဝါဒများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ချမှတ်၍ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၀.၅။ ကရင်နီပြည် ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီသည် -

- (က) ကြားကာလတွင် ဤမြေယာမူဝါဒအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသည်။
- (ခ) ယင်းသို့ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်သည့် ဌာနများဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်းများ ပြုနိုင်သည်။
- (ဂ) လိုအပ်သည့် မြေယာဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်းများကို လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့်အညီ ကရင်နီပြည် ကြားကာလ လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းနိုင်သည်။

၁၀.၆။ ကရင်နီပြည် ကြားကာလလွှတ်တော်သည် ဤမြေယာမူဝါဒအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရမည်။

၁၀.၇။ ဤမူဝါဒအရ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုသည် မြေယာပိုင်မှုသာဖြစ်၍ မြေယာနှင့်ဆက်စပ်သည့် သဘာဝသယံဇာတများ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်သည် ပြည်နယ်၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သယံဇာတဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့်အညီသာ ဖြစ်သည်။

